

"...

I- HÂKİMİN REDDİ, İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

'I- HAKİMİN REDDİ TALEBİ

Anayasanın 'Hak arama hürriyeti' başlıklı 36 ncı maddesinde, 'adil yargılanma hakkı' düzenlenmiş; 138 inci maddesinde ise, 'Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.' denilmiştir.

Yargıçların bağımsızlığına gerekçe oluşturan, Anayasa, yasa ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm vermesine ilişkin bu kuraldan yargıçların tarafsızlığı anlaşılmalıdır. Yargıçlara yönelik 'meslek ahlakı standartlarını' oluşturmak amacıyla belirlenen ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun 27.06.2006 gün ve 315 sayılı kararıyla benimsenen, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nun 23 Nisan 2003 tarihli oturumunda kabul ettiği 2003/43 sayılı 'Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkeleri' de yargıcın bağımsızlığı ile tarafsızlığına ilişkin bağlayıcı hükümler içermektedir.

Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkelerinin 'Bağımsızlık' ve 'Tarafsızlık' değerleri şöyledir:

'Değer 1: BAĞIMSIZLIK

İlke: Yargı bağımsızlığı, hukuk devletinin ön koşulu ve âdil yargılanmanın temel garantisidir. Bundan dolayı hâkim, hem bireysel hem de kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını temsil ve muhâfaza etmelidir.

Uygulama:

1.1 Hâkim, doğrudan ya da dolayısıyla her hangi bir sebeple ya da her hangi bir yerden gelen müdâhale, tehdit, baskı, teşvik ve tüm hâricî etkilerden uzak, hâkimin olayları değerlendirmesi temelinde, vicdânî hukuk anlayışı ile uyum içerisinde bağımsız olarak yargısal işlevini yerine getirmelidir.

1.2 Hâkim, genelde toplumdan, özelde ise karar vermek zorunda olduğu ihtilâfın taraflarından bağımsızdır.

1.3 Hâkim, yasama ve yürütme organlarının etkisi ve bu organlarla uygun olmayan ilişkilerden fiilen uzak olmakla kalmayıp, aynı zamanda öyle görünmelidir de.

1.4 Hâkim, yargısal görevlerini yerine getirirken, tek başına karar vermek zorunda olduğu hususlarda diğer yargıçlardan da bağımsızdır.

1.5 Hâkim, yargının kurumsal ve eylemsel bağımsızlığını sürdürmek ve arttırmak için, yargısal görevlerinin ifasına yönelik koruma tedbirlerini almalı ve bunları arttırmalıdır.

1.6 Hâkim, yargı bağımsızlığını sürdürmede esas olan yargıya yönelik kamusal güveni güçlendirmek amacıyla, yargı etiği ile ilgili yüksek standartlar sergilemeli ve bunları ilerletmelidir.

Değer 2: TARAFSIZLIK

İlke: Tarafsızlık, yargı görevinin tam ve doğru bir şekilde yerine getirilmesinin esasıdır. Bu prensip, sadece bizâtihî karar için değil aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerlidir.

Uygulama:

1. Hâkim, yargısal görevlerini tarafsız, önyargısız ve iltimassız olarak yerine getirmelidir.

2. Hâkim, mahkemede ve mahkeme dışında, yargı ve yargıç tarafsızlığı açısından kamuoyu, hukuk mesleği ve dava taraflarının güvenini sağlayacak ve artıracak davranışlar içerisinde olmalıdır.

3. Hâkim, duruşma ve karar aşamalarında, kendisini yargılamadan zorunlu olarak el çektirecek olasılıkları makul ölçüler içerisinde asgariye indirecek şekilde hareket etmelidir.

4. Hâkim, önündeki bir dava veya önüne gelme ihtimâli olan bir konu hakkında, bilerek ve isteyerek; yargılama aşamasının sonuçlarını veya sürecin açıkça âdilânelik vasfını makul ölçüler çerçevesinde etkileyecek veya zayıflatacak hiçbir yorumda bulunmamalıdır. Ayrıca hâkim, her hangi bir şahsın ya da meselenin âdil yargılanmasını etkileyebilecek alenî olsun veya olmasın her hangi bir yorum da yapmamalıdır.

5. Hâkim, tarafsız olarak karar veremeyeceği durumda veya makul olarak düşünme yeteneği olan bir kişide tarafsız olarak karar veremeyeceği izlenimi yaratması halinde, yargılamanın her hangi bir aşamasına katılmaktan çekinmelidir. Sınırlı sayıda sayılmamakla birlikte bu durum aşağıdaki ihtimâllerde söz konusu olur:

6. Hâkimin, yargılama aşamasında delil kâbilinden tartışılan olaylarla ilgili kişisel bir bilgiye sahip olması veya davanın bir tarafıyla ilgili gerçek bir önyargı veya tarafsızlık içerisinde olması veya,

7. Hâkimin ihtilâf konusu davada, olaya ilişkin bir tanıklığının olması ya da daha önceden bu konuda avukat olarak hizmet vermiş olması veya,

8. Hâkim ya da hâkimin ailesinden birisinin ihtilâf konusu dava sonuçlarıyla ilgili ekonomik bir çıkarının olması. Davaya bakmaya devam edecek yeni bir mahkemenin kurulamaması halinde veya hiçbir şeyin yapılmamasının durumun aciliyeti nedeniyle ciddi şekilde adaletsizliğe yol açacağı halde hâkime, görevden el çektirmek gerekmez.'

Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkelerinin yukarıda aynen yer verilen 'Bağımsızlık' ve 'Tarafsızlık' değerleri hiçbir yoruma ve ek açıklamaya ihtiyaç göstermeyecek derecede açıktır.

Kamuoyunda Wikileaks belgeleri olarak bilinen ve bir internet sitesinde (http://www.wikileaks.ch/origin/186_18.html) yer alan 03 ANKARA 4862 kodlu yazıda, ' 4. (C) Kapsamlı reformların önde gelen savunucularından, Anayasa Mahkemesi Hakimi Haşim Kılıç, 1 Ağustos tarihinde bize özel olarak CHP'nin mevcut problemleri için kendini suçlaması gerektiğini aktarmıştır. CHP, muhalefet etmek görüntüsünü vererek ya da çok çekişme yarattıktan sonra isteksizce 'her şeyi' ' demokrasi yanlısı ortaya atılan tüm reformları -- kabul ederek, kendisi için prensipsiz ve erişilemez bir imaj yaratmakta. CHP, Hükümet doğru şeyi yapsa bile, sanki tek işinin AK Parti Hükümetinin yaptığı her şeye muhalefet etmek gibi davranmak olduğunu söylemiştir. Bu da seçmenleri kaçırıyor demiştir.' ifadeleri yer almaktadır.

Kamuoyuna yansıyan ve Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Haşim Kılıç tarafından da yalanlanmayan belgeye dayalı bilgilere göre, Sayın Başkanın Cumhuriyet Halk Partisi hakkında Amerika Birleşik Devletlerinin Ankara Büyükelçiliği yetkililerine olumsuz değer yargılarında bulunduğu anlaşılmış, bu konudaki gizli görüşmenin kamuoyuna yansımaları ile de Sayın Başkanın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu bir davada tarafsız karar veremeyeceği izlenimi doğmuştur.

Yasama ve yürütme organlarının siyasi söylemlerinden ve bu organlarla uygun olmayan ilişkilerden fiilen uzak olmakla kalmayıp, aynı zamanda öyle görünmesi de gereken bir yüksek yargıcın, hem de yabancı bir ülkenin Büyükelçiliğine iç siyasete ilişkin değerlendirmelerde bulunmasındaki tuhaf ötesi gariplik bir yana, yasaları, yasa gücünde kararnameleri, TBMM İçtüzüğünü, Anayasaya şekil ve esas bakımından; Anayasa değişikliklerini ise şekil bakımından denetlemek ve bireysel başvuruları karara bağlamakla Anayasal olarak görevli Anayasa Mahkemesinin bir üyesinin, TBMM'nin çıkardığı yasaları, yasa gücünde kararnameleri, TBMM İçtüzüğünü ve Anayasa değişikliklerini gerek gördüğü durumlarda Anayasa Mahkemesine taşımakla Anayasal olarak yetkilendirilmiş Anamuhalefet Partisi hakkında şikayetvari olumsuz görüş beyan etmenin de ötesinde, hiç kimseyi yüceltmeyecek sözler söylemesi; yargıcın bireysel bağımsızlığını koruyamadığını, karar vermek zorunda olduğu ihtilafın taraflarından bağımsız kalamadığını, sadece bizatihi karar için değil, aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerli olan tarafsızlık ilkesiyle bağdaşmayan eylemler içinde bulunduğunu, mahkemede ve mahkeme dışında, yargı ve yargıç tarafsızlığı açısından kamuoyu, hukuk mesleği ve dava taraflarının güvenini sağlayacak ve artıracak davranışlar içerisinde bulunmadığını; önüne gelme ihtimâli olan davalar hakkında, yargılama aşamasının sonuçlarını veya sürecin açıkça adilanelik vasfını makul ölçüler çerçevesinde etkileyecek veya zayıflatacak yorumlarda bulunduğunu, hiçbir yoruma ihtiyaç göstermeyecek açıklıkta ortaya koymaktadır.

Somut olayda, ekte yer alan belgeler ve bu belgeler çerçevesinde kamuoyu önünde yapılan aleni tartışma ve değerlendirmeler karşısında, Sayın Başkan Haşim Kılıç'ın derin bir sessizliğe bürünerek, usulen yalanlama yoluna dahi gitmemiş olması, kamuoyunda ABD Ankara Büyükelçiliğine Cumhuriyet Halk Partisini şikayet eder mahiyetteki sözleri söylediği ve olumsuz değerlendirmelerde bulunduğu ve dolayısıyla davanın bir tarafıyla ilgili gerçek bir önyargı veya tarafgirlik içerisinde olduğu şeklinde anlaşılmış ve Sayın Haşim Kılıç'ın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu işbu davada bir yargıç tarafsızlığı ile karar veremeyeceğine ilişkin ciddi kuşkların yerleşmesine yol açmıştır.

25 Nisan 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesinin 49 ncu Kuruluş Günü Töreninde yapılan açılış konuşmasındaki şu sözler de Sayın Haşim Kılıç'a aittir:

'Anayasanın 175 inci maddesinde Anayasa değişikliği için öngörülen nitelikli çoğunluk anlayışının içinde, uzlaşmaya dönük örtülü bir yaklaşım olduğu düşünülebilirse de, bu, çoğunluğu elde edenlerin azınlıkta kalan diğer görüşleri ve farklılıkları yok sayma, dışlama ya da dayatma yolunu haklı kılamaz. Ancak, nitelikli çoğunluk dışındaki görüş sahiplerinin de bu gücü bloke etme, etkisizleştirme gibi davranış sergilemelerine de izin verilemez. Doğal hukukla örtüşen evrensel değerler üzerinde geniş katılımlı bir iradeyi oluşturmak zor değildir. Yeter ki demokrasinin müzakere imkânlarından faydalanarak çözüm bulma iradesi samimiyetle ortaya konulabilsin. Toplumun tanıklığında ortaya konulan bu samimi duruşlar, çoğunlukçu, dayatmacı ve 'ben yaptım oldu' noktasındaki düşünce sahiplerinin haksızlığını açıkça ortaya koyacaktır. Siyaset kurumları, geçmişte yaşanan fahiş hatalarla hesaplaşarak, sorunlara çözüm önerilerini cesaretle sunabilmelidirler. Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesi'ne dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır.'

Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanı Haşim Kılıç'a göre, Anayasanın 175 inci maddesinde aranan nitelikli çoğunluk, uzlaşmaya dönük açık bir kural değil, sadece örtülü bir yaklaşım olarak düşünülebilir ve Anayasal olarak yetkilendirilmiş Anamuhalefet partisinin, siyasal iktidarın çoğunlukçu, dayatmacı ve 'ben yaptım oldu' anlayışıyla çıkardığı yasal düzenlemeleri, iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine götürmesi, 'Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığı'dır.

CHP'nin Anayasa Mahkemesine dava açmasına ilişkin olarak kamuoyunda kahve sohbeti düzeyinde sürdürülen güncel siyasi tartışmalar esnasında, sadece Anayasa Mahkemesine iptal davası açma yetkisi bulunan Anamuhalefet Partisini aşağılamayı ve toplum nezdinde itibarsızlaştırmayı değil, aynı zamanda Başkanı olduğu Yüksek Mahkemenin demokratik sistem içindeki işlevi ile Anayasal varlık nedenini de sorgulayan bu sözleri, herhangi bir siyaset insanı değil, Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanı söyleyebilmiştir. Dahası bu sözler, günümüz Türkiye'sinin kâbusu olduğu üzere, dostlar arasında yapılan özel bir sohbetin ortam veya telefon dinlemesi suretiyle elde edilmesi ve medyaya servisi yoluyla kamuoyuna yansımamış; yazılı ve görsel tüm medyanın takip ettiği Yüksek Mahkemenin 49 ncu Kuruluş Günü Töreninde -6223 sayılı Yetki Yasasının siyasal iktidarın sayısal çoğunluğuna dayalı olarak kabul edildiği 06.04.2011 tarihinden 20 gün sonra 25.04.2011 tarihinde yapılmıştır.

Demokratik siyasal sistemlerde bir siyasi partinin muhatabı, diğer siyasi partilerdir. Bu bağlamda, herhangi bir siyasi parti hakkında siyasi değerlendirme, eleştiri ve suçlamaları yapacak olanların da halkın oylarına talip olan diğer siyasi partiler olacağına kuşku yoktur. Anayasasında demokratik hukuk devleti ile kuvvetler ayrılığı ilkelerini benimsemiş ve yargıç bağımsızlığı ile tarafsızlığına yer vermiş bir ülkede, Anayasa Mahkemesi Başkanının herhangi bir siyasi partiyi bırakınız suçlamayı, eleştirmesi dahi hiçbir şekilde mümkün olamaz. Hele bu suçlamanın, Başkanı olduğu Mahkemenin demokrasilerdeki işlevi ile varlık nedenini de yok sayarak Anayasa Mahkemesine dava açmak gibi Anayasal bir hakkın kullanımı, muhalefet görevinin bir parçası ve temel hak ve özgürlükler ile halkın çıkarlarını korumanın gereği ile ilgili olması, açıklanabilir olmanın uzağındadır.

Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanının amacı ve hedefi, 'kör kör parmağım gözüne' kadar açık ve herhangi bir yoruma ihtiyaç duymayacak kadar belirgin bir şekilde Anamuhalefet Partisini, 'Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığı' ile suçlaması; hukuksal konumu ve statüsü ile mesleki deneyimi göz önüne alındığında, ancak, Anamuhalefet Partisine karşı alt benliğe yerleşmiş katı önyargının, üst benliğin kontrol işlevini parçalayarak

açığa çıkacak derecede güçlü olmasıyla mümkün olabilir ve bu durum tarafsızlığın yitirildiğinin en belirgin göstergesidir.

Öte yandan, Sayın Haşim Kılıç Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçildiği 1990 yılından bu yana, Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi veren 9 adet yetki yasasının iptali başvurularına üye ve başkan sıfatıyla katılmıştır.

Bu Yetki Yasaları ve Anayasa Mahkemesi kararları ile Sayın Haşim Kılıç'ın kullandığı oylar şöyledir:

1) 06.06.1991 günlü ve 3755 sayılı Yetki Kanununun iptali için Sosyaldemokrat Halkçı Parti'nin açtığı davada, AYM 12.12.1991 günlü ve E.1991/27, K.1991/50 sayılı Kararı ile 3755 sayılı Yetki Yasasını, Anayasanın 91 inci ve 153 üncü maddelerine aykırı bulunarak OYÇOKLUĞU ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ, karşıoy kullanmıştır.

2) 24.06.1993 günlü 3911 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 16.09.1993 tarihli ve E.1993/6, K.1993/28 sayılı Kararı ile 3911 sayılı Yetki Yasası, 'verilen yetkinin belirsiz olduğu', 'yetki yasasında bulunması gereken öğeleri içermediği', 'verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu olup olmadığının tespitinin olanaksız olduğu', 'yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu' gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

3) 18.05.1994 günlü ve 3990 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 05.07.1994 tarihli ve K.1994/44-2 sayılı Kararı ile 3990 sayılı Yetki Yasası, 'verilen KHK çıkarma yetkisinin ivedi, zorunlu ve önemli durumlara ilişkin olmadığı', 'yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu', 'öngörülen amaç, konu ve kapsamın somut ve belirgin nitelikte olmadığı' gerekçeleriyle Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile İptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ, iptali yönünde oy kullanmakla beraber, KHK çıkarma yetkisinin ivedi, zorunlu ve önemli durumlara ilişkin olması gerektiği görüşüne katılmamıştır.

4) 31.05.1995 günlü ve 4109 sayılı Yetki Kanununun iptali için TBMM Üyeleri Hasan KORKMAZCAN, Bülent ECEVİT ve 113 Milletvekilinin açtığı davada, AYM 04.07.1995 günlü ve E.1995/35, K.1995/26 sayılı Kararı ile 4109 sayılı Yetki Yasasını, 'erkler ayrılığı', 'demokratik hukuk devleti' 'yasama yetkisinin devredilemeyeceği' ilkelerine aykırı olduğu, 'nerelerin il, nerelerin ilçe olacağı konusunda belirsizlik yarattığı', 'kapsam ve ilkelerinin belirsiz olduğu' gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

5) 08.06.1995 günlü ve 4113 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 19.09.1995 tarihli ve E.1995/39, K.1995/45 sayılı Kararı ile 4113 sayılı Yetki Yasasını, 'yetki yasasında, çıkarılacak KHK'lerin konu, amaç, kapsam ve ilkelerinin belirgin ve somut biçimde gösterilmemesi', 'yasama yetkisinin devrini doğurması' gerekçeleriyle Anayasanın 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bulunarak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

6) 31.08.1996 günlü ve 4183 sayılı Yetki Kanununun iptali için Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL'in açtığı davada, AYM 02.10.1996 günlü ve E.1996/61, K.1996/35 sayılı

Kararı ile 4183 sayılı Yetki Yasasını, 'amaç, kapsam ve ilkelerin belirsiz olduğu', 'Bakanlar Kurulu'na geniş kapsamlı KHK çıkarma yetkisi verildiği', 'yürütme organına, TBMM'ne ait bulunan yasama yetkisini sınırsız biçimde kullanma olanağı ve yürütmeye yasama karşısında üstünlük tanındığı' gerekçeleriyle, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

7) 29.06.2000 günlü ve 4588 sayılı Yetki Kanununun iptali için Fazilet Partisinin açtığı davada, AYM 05.10.2000 tarihli ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararı ile 4588 sayılı Yetki Yasasını, 'sınırlarının geniş ve belirsiz olması', 'yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelmesi', 'verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemesi' gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıç'ının dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bulunarak OYÇOKLUĞU ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptali yönünde oy kullanmış ve iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

8) 21.12.2000 günlü ve 4615 sayılı Yetki Kanununun iptali için Fazilet Partisinin açtığı davada, AYM 20.03.2001 tarihli ve E.2001/9, K.2001/56 sayılı Kararı ile 4615 sayılı Yasanın 1 inci ve 2 nci maddelerinde yer alan 'idari' ibaresini, 'idarî hak kavramının, memurların ve diğer kamu görevlilerinin malî ve sosyal hakları dışında kalan tüm haklarını ifade etmesi nedeniyle belirsizlik içermesi', 'idari haklara ilişkin düzenlemelerin Anayasanın 91 inci maddesindeki yasak alan içinde olması' 'Malî ve sosyal haklar dışındaki idarî hak kavramı içinde nitelenebilecek konuların önemli, zorunlu ve ivedi durumlar kapsamında düşünülemeyeceği' gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak oyçokluğu ile iptal etmiş; Sayın Haşim Kılıç iptali yönünde oy kullanmış ve iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

9) 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı Yetki Kanununun iptali için Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı davada, AYM'nin 27.10.2011 tarihli ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararı ile 14 üyenin oyunun 7'ye 7 çıkması nedeniyle iptal isteminin reddi yönünde oy kullanan Mahkeme Başkanı Sayın Haşim KILIÇ'ın kullandığı oyun üstün sayılmasından dolayı iptal istemi reddedilmiştir.

Her dosyanın kendi içinde değerlendirilmesi gerekeceği kural olmakla birlikte, Sayın Haşim Kılıç'ın Yetki Yasaları konusunda 1993 yılından bu yana istikrar kazanmış görüşünden ve bu görüşlerindeki, 'sınırlarının geniş ve belirsiz olması', 'yürütme organına, TBMM'ne ait bulunan yasama yetkisini sınırsız biçimde kullanma olanağı ve yürütmeye yasama karşısında üstünlük tanınması' 'verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemesi' gerekçelerinden dönerek iptal isteminin reddi yönünde oy kullanması, kamuoyunda AKP'yi Anayasa Mahkemesi Başkanının kurtarması şeklinde değerlendirilmiş ve bu değerlendirme Sayın Haşim Kılıç'ın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu davalarda yargıç tarafsızlığı ile karar veremeyeceğine ilişkin yerleşen ciddi kuşkuları pekiştirmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 59 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan, Başkan ve üyelerin istişari görüş ve düşüncesini ifade etmiş olduğu dava ve işlere bakamayacaklarına ilişkin kural ile 60 ıncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, 'Başkan ve üyeler tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hâllerin olduğu iddiası ile reddolunabilirler.' hükmüne dayanarak Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Haşim Kılıç hakkında reddi hakim talebinde bulunuyoruz.'

"

GEREKÇELER

1) 11.10.2011 Tarihli ve 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Tümünün ve Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Ekindeki Cetvel ve Listelerin Anayasaya Aykırılığı

Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrasında, 'Kuvvetler ayırımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyecek, belli Devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu,' belirtildikten sonra 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında 'hukuk devleti' ilkesine yer verilmiş; 6 ncı maddesinde, hiç kimse ve hiçbir organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 7 nci maddesinde, Yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa ve yasalara uygun olarak yerine getirileceği kuralları getirilmiş; 87 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna 'belli konularda' KHK çıkarma yetkisi verilmesi TBMM'nin görevleri arasında sayılmış; 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise, yetki kanununun, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını göstereceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında da vurgulandığı üzere, Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda, yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olması, TBMM'ye ait bulunması ve devredilememesi karşısında KHK çıkarma yetkisinin kendine özgü ve ayrık bir yetki olduğu anlaşılabilmektedir. Dolayısıyla yetki yasalarının, yasama yetkisinin devri anlamına gelecek ya da bu izlenimi doğuracak biçimde yaygınlaştırılıp genelleştirilmemesi gerekir. KHK'ler ancak ivedilik gerektiren belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konulmak durumundadır.

Anayasanın 91 inci maddesinin Danışma Meclisi'nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesinin nedeni, '... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ...' biçiminde açıklanırken; Anayasa Komisyonu Başkanınca da, 'Kanun hükmünde kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur.' denilerek aynı doğrultuda görüş bildirilmiştir.

Yetki yasasında Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin 'amaç', 'kapsam' ve 'ilkeleri'nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulunun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. KHK'nin, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla gösterilmemeli, değişik biçimlerde yorumlamaya elverişli olmamalıdır. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak

alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Anayasa Mahkemesinin 1990'lardan bu yana verdiği kararlarda, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermesi için, 'ivedilik, 'zorunluluk' ve 'önemlilik' gibi üç koşulun birlikte bulunması gerekeceğine yönelik içtihat oluşturduğu gözlenmektedir (06.02.1990 günlü ve E.1988/62, K.1990/3). Yüksek Mahkeme, 16.10.1993 günlü ve E.1993/26, K.1993/28 sayılı kararında ise, 'KHK'lar, ancak ivedilik isteyen belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konur.' demiştir. İvedilik koşulu ile etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeleri taşımayan hususlarda KHK çıkarma yetkisi verilmesinin yasama yetkisinin devri anlamına geleceği açıktır.

Nitekim; 1990 yılından bu yana, Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi veren 9 adet yetki yasasının iptali için Anayasa Mahkemesine yapılan başvurulardan, sonuncusu olan 6223 sayılı Yetki Yasası hariç, 06.06.1991 günlü ve 3755 sayılı, 24.06.1993 günlü ve 3911 sayılı, 18.05.1994 günlü ve 3990 sayılı, 31.05.1995 günlü ve 4109 sayılı, 08.06.1995 günlü ve 4113 sayılı 31.08.1996 günlü ve 4183 sayılı, 29.06.2000 günlü ve 4588 sayılı, 21.12.2000 günlü ve 4615 sayılı Yetki Yasaları; Anayasa Mahkemesinin sırasıyla 12.12.1991 günlü ve E.1991/27, K.1991/50 sayılı; 16.09.1993 tarihli ve E.1993/6, K.1993/28 sayılı; 05.07.1994 tarihli ve K.1994/44-2 sayılı; 04.07.1995 günlü ve E.1995/35, K.1995/26 sayılı; 19.09.1995 tarihli ve E.1995/39, K.1995/45 sayılı; 02.10.1996 günlü ve E.1996/61, K.1996/35 sayılı; 05.10.2000 tarihli ve E.2000/45, K.2000/27, 20.03.2001 günlü ve E.2001/9, K.2001/56 sayılı kararları ile iptal edilmiştir.

Yüksek Mahkemenin anılan 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında;

'Anayasanın 87 nci maddesine göre, ancak, belli konularda KHK çıkarma yetkisi verilmesi gerekirken dava konusu Yasa'yla her konuyu kapsayacak biçimde genel bir yetki verilmiştir. Bakanlar Kurulu, ayrıkt tutulan iki kurum dışında tüm kamu kurum ve kuruluşlarını yeniden örgütleyebilecek, bunların görev ve yetkilerini yeniden düzenleyebilecek, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ücret, aylık, disiplin ve cezaları ile emeklileri hakkında kanun ve KHK'lerde değişiklik yapabilecek, Devletin gelirleri ve harcamalarına ilişkin tüm mevzuatı 'kamu malî yönetimi' kavramı içinde değerlendirecek yeni kurallar getirebilecektir. Sınırları geniş ve belirsiz konularda düzenleme yapmak üzere Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, Anayasanın 87 nci maddesinde belirtilen 'belli konu'larda verilen yetki olarak değerlendirilemez.

Öte yandan, yasa, Anayasanın 91 inci maddesinde belirtilen öğeleri de içermemektedir. Yasa'nın 1 inci maddesinde çıkarılacak KHK'lerin 'kapsam' ve konusu içiçe girmiş, kapsamının çok geniş ve sınırsız olması nedeniyle de verilen yetkinin 91 inci maddede öngörülen yasak alana girip girmediğinin denetimi olanaksız hale gelmiştir. Konu ve kapsamdaki bu sınırsızlık ve belirsizlik, TBMM'ne ait olan yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelir. Amaç, konu, ilke ve kapsamla ilgili sınırların belirli olması gerekirken bunlara uyulmadan KHK çıkarma yetkisi verilmesi Anayasanın 7 nci maddesine aykırılık oluşturur.

Yasa'nın 2 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin ivedi ve zorunlu hallerde kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Yetkinin 'önemli, ivedi ve zorunlu' durumlarla sınırlandırılması, dava konusu Yetki Yasası'nda olduğu gibi bunun takdirinin Bakanlar Kuruluna bırakılmasıyla değil, amacın, kapsamın ve konunun içeriği yönünden ivedi ve zorunlu olduğunun yasakoyucu tarafından saptanmasıyla olanaklıdır. Niteliği itibariyle uzun süreli ve

çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelendirilemez. Dava konusu Yasa'nın amaç ve kapsamındaki genişlik ve sınırsızlık, verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle Yetki Yasası'nın 1 inci maddesiyle 2 nci maddesinin birinci fıkrası Anayasanın Başlangıç'ının dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.'

denilmiştir.

6223 sayılı Yetki Yasasının 'Amaç ve kapsam' başlıklı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının,

(a) bendinde, 'Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;' denildikten sonra; (1) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine; (2) numaralı alt bendinde, mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine; (3) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına;

(b) bendinde ise, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına; 'ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir.' gibi belirsiz ve sınırsız ifadelere yer verilerek Yetki Yasasının amacı ortaya konmak istenmiştir.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında ise, Yetki Yasasının kapsamına ilişkin olarak, 'Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler;' denilip,

(a) bendinde, 'Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak;' ifadesinden sonra, 19 alt bent halinde 19 yasa ve KHK sayılmış ve (20) numaralı alt bendinde, 'Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde, (') yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.' denilerek adeta teşkilatlanmaya ilişkin tüm yasa ve yasa gücünde kararnameler kapsama alınmak istenmiş;

(b) bendinde ise, 'Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak;' denildikten sonra 6 alt bent halinde 5 yasa ve 1 KHK sayılmış ve (7) numaralı alt bendinde ise, 'Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde' ifadesiyle de neredeyse tüm kamu personeli hakkında Bakanlar Kuruluna her türlü düzenlemede bulunma yetkisi verilmesi hedeflenmiştir.

Oysa yetki yasalarının, Anayasanın belirlediği ögeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması ve verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirleyerek Bakanlar Kurulu'na çerçeveyi çizmesi ve niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeleri kapsamaması gerekmektedir.

Çünkü, Yetki Yasası'nda Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin 'amaç', 'kapsam' ve 'ilkeleri'nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulu'nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. Ancak, 6223 sayılı Yetki Yasasının, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla geçirtilirler, her okuyanın değişik şekillerde yorumlamasına açık hale getirilmiştir. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Herhangi bir yetki yasasının Anayasaya aykırı olmaması için Anayasadaki öge ve ölçütlere, Anayasa Mahkemesi kararları ile getirilen yorumlara uygun olması gerekir. Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesi kararlarda açıklanan gerekçelerin göz önünde bulundurulmasını zorunlu kılar.

Tüm bunlara ve kanun hükmünde kararnamenin, 12 Mart 1971 Askeri Müdahalesinden sonra 20.09.1971 tarihli ve 1488 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle Anayasanın 64 üncü maddesine girdiğinden bu güne kadarki Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadına rağmen; 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı 'Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun iptali için Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı iptal davası sonucunda 6223 sayılı Yetki Yasası, AYM'nin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararı ile 14 üyenin oyunun 7'ye 7 çıkması nedeniyle, bu güne kadar istikrar kazanmış görüşünün aksine iptal isteminin reddi yönünde oy kullanan ve bu Dava Dilekçesinin 'Hakimin Reddi Talebi' bölümünde belirtilen nedenlerle reddi hakim talebinde bulunan Mahkeme Başkanı Sayın Haşim KILIÇ'ın kullandığı oydan dolayı iptal istemi OY ÇOKLUĞU ile reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararına göre;

" 6223 sayılı Kanunun iki konuda Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verdiği görülmektedir:

Bunlardan birincisi özetle 'Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi'dir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

İkincisi ise 'Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler' yapılması için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yetki kanunu, çıkarılacak KHK'lerin konusunu ve kapsamını bu şekilde belirleyip sınırlandırmıştır. Yetki yasalarında, çıkarılması için izin verilen KHK'lerin konusunun belirlenmiş olması gerekmektedir. Bununla birlikte belirlenen bu konunun mutlaka dar kapsamlı olması gerektiği yönünde Anayasada herhangi bir kural bulunmamaktadır. Kaldı ki, yetki kanunlarında KHK'lerle düzenlenmesi için yetki verilen konunun kapsamının sınırlı mı yoksa geniş mi olduğu şeklindeki bir irdelemenin, sübjektif değerlendirmeleri ortaya çıkaracağı hususu, izahı gerektirmeyecek derecede açıktır. Ayrıca, konu ve kapsamın belirlenmiş olduğunun söylenebilmesi için, hangi yasalarda değişiklik yapılacağının yetki kanununda mutlaka sayma yoluyla gösterilmesi de şart değildir. Bu nedenle, dava konusu yasa kurallarında, bir kısım kanunların isimleri sıralandıktan sonra belirlenen bu iki konuyla ilgili 'diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler'de de değişiklik yapılabileceğinin ifade edilmiş olması, konunun belirli olmadığı iddiasına dayanak teşkil edebilecek bir husus değildir. Zira konu ve kapsamın belirtilmiş olması kaydıyla, belirlenen bu konu ve kapsamın sınırları içine hangi yasa ya da KHK'lerin girdiğinin yetki yasasında sayma yoluyla gösterilmesi şart değildir. Bu husus 1961 ve 1982 Anayasalarının konuyla ilgili düzenlemelerinin karşılaştırılmasından da açıkça anlaşılmaktadır. Şöyle ki, 1961 Anayasasının konuyla ilgili 64 üncü maddesinde 'Yetki veren kanunda ' yürürlükten kaldırılacak kanun hükümlerinin açıkça gösterilmesi' şartı aranmışken, 1982 Anayasasının 91 inci maddesinde böyle bir şarta yer verilmemiştir. Yürürlükten kaldırılacak kanun hükümlerinin yetki yasasında açıkça gösterilmesi şart olmadığına göre, hangi kanunlarda ya da KHK'lerde değişiklik yapılacağının yetki kanununda sayma yoluyla gösterilmesi de şart değildir.

(')

Bir başka anayasaya aykırılık iddiası ise, yetki yasası ve buna bağlı olarak KHK'ler çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun bulunmadığına ilişkindir. Dava konusu yetki yasasıyla çıkarılması için izin verilen KHK'ler olağan kanun hükmünde kararnamelerdir. Bu tür KHK'lerin çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasada herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Bu itibarla, yetki kanunlarının ve KHK'lerin anayasaya uygunluğunun incelenmesinde Anayasada öngörülmeven yeni şartlar ihdas edilmesi mümkün olmadığı gibi, neyin 'önemli', 'ivedi' ve 'zorunlu' olduğuna anayasaya uygunluk denetimi yapan yargı organının karar vermesi de bu organın işlevine uygun değildir. Ayrıca bu kavramların sübjektif nitelik taşıdığı ve göreceli olduğu da açıktır. Bu nedenle, yetki yasası ve buna bağlı olarak KHK çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olup olmadığının incelenmesi, Anayasada öngörülen çerçevenin dışına taşacak ölçüde bir denetim yapılması anlamına gelebilecektir. Oysa yetki yasaları üzerindeki denetimin, Anayasada öngörülen çerçevenin sınırları içinde kalması gerekir. Bu nedenle, KHK çıkarılması için yetki verilen konunun acil, ivedi, önemli ve zorunlu olup olmadığının incelenmesine gerek görülmemiştir.'

Bu dava dilekçesinde Yüksek Mahkemenin iki farklı kararından uzun alıntı yapılmıştır. Bunlardan birincisi 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararı, diğeri ise 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı karardır.

İki karar arasındaki farklılıklar üzerine çok şey söylenebilir; söylenecektir. Özeti, Anayasa Mahkemesinin geçmişini inkâr ettiği ve çağdaş demokrasiyi yüceltmenin erdemine artık nefesinin yetmediğidir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüşe göre;

6223 sayılı Yasanın kapsamına;

Birincisi, "Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi" ve bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi" için Yetki Yasasında tek tek sayılan 19 adet kanun ve kanun hükmünde kararname ile bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

İkincisi ise, 'Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler' yapılması için' Yetki Yasasında sayılan 6 adet kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

girmektedir.

Başka bir anlatımla, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımını ve dolayısıyla teşkilat yasalarını konu alan bütün yasa ve yasa gücünde kararnameler ile kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarını konu alan tüm personel kanunları ile kanun hükmünde kararnameler, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamındadır ve dolayısıyla teşkilat ve personeli konu alan tüm yasa ve yasa gücünde kararnamelerin Yetki Kanununun kapsamında olması, Anayasanın 87 nci maddesine göre 'Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek' anlamına geldiği gibi kapsamı da belirli olduğu için Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırılık oluşturmamaktadır.

Bu yorum, 'Kamu hizmetlerinin kapsamı ile kamu hizmetlerini yürütecek her türlü kamu kurum ve kuruluşunun teşkilatı ile görev ve yetkilerini; bağlılık, ilgililik ve ilişkililik ilişkilerini; hizmet üretme süreçlerini; memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ve diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esasları ile mali, sosyal ve diğer her türlü özlük hakları ile sorumluluklarını; kamu hizmetlerinin finansman biçimleri ile harcama usul ve esaslarını yeniden belirlemek amacıyla yürürlükte bulunan tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik ve yeni düzenlemeler yapmak üzere Bakanlar Kuruluna yetki vermektir.' şeklindeki bir yetki yasasının da konusu ve kapsamı -6223 sayılı Yetki Yasasından daha da- belirgin, kısa, öz ve anlaşılabilir olduğundan, Anayasaya daha da uygun olacağı anlamına gelmektedir.

Bu yoruma, Anayasanın 91 inci maddesinin Danışma Meclisi'nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesi nedeninin, '... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ...' biçiminde açıklanması ile Anayasa Komisyonu Başkanının da, 'Kanun hükmünde kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir

müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur.' biçiminde görüş bildirmesini de görmezden gelip, Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatlarını da yok sayarak, 'KHK çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasada her hangi bir düzenleme yer almamaktadır.' saptamasını da eklersek;

Seçimler yapıldıktan sonra Bakanlar Kurulunun hazırladığı yetki yasası tasarısına TBMM'nin yetki vermesini sağladıktan sonra -75'şer günlük bütçe süreci hariç- bir sonraki genel seçimler sonuçlanıp TBMM açılana kadar TBMM'yi kapatmak; acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durum olmadığı sürece de TBMM'yi toplantıya çağdırmamak gerekecektir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüş, net bir biçimde bunu söylemektedir.

Bu görüş, Anayasanın Başlangıcı ile Birinci Kısımında kurulan Türkiye Cumhuriyetini değil, bambaşka bir devleti tanımlamakta; tanımlanana ne dendiği de herkes tarafından bilinmektedir.

Bakanlar Kurulu tarafından 6223 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak 35 adet KHK çıkarılmış; bir tanesi yürürlükten kaldırıldığı için geriye yürürlükte 34 adet KHK kalmıştır.

Öyle ki, söz konusu KHK'lerin içeriğine girmeden isimlerinden de anlaşılacağı üzere, KHK'lerden bazıları daha bir ay yürürlükte kalmadan değişikliğe uğramıştır.

Bakanlar Kurulunun ülkemize yaşattığı kelimenin tam anlamıyla bir tür 'yap-boz oyunu'dur. Yap-boz oyunu olmadığını hiç kimse ileri süremez. Ancak, yap-boz oyunları, okul öncesi çocukların eğlenerek öğrenmelerini sağlamak için geliştirilen oyunlardır. Yap-boz oyunları ile okul öncesi çocukların, anlamsız parçaları zihinsel çaba göstererek anlamlı bütünlere dönüştürmeleri ve dolayısıyla zihinlerinde kurguladıkları bütüne ulaşabilmeleri için de her defasında yeniden deneyerek düşünme ve çözüm yolları üretme yetilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Bakanlar Kurulu ise, 6223 sayılı Yasayla aldığı yetkiye dayanarak, yap-boz oyununu Türkiye'nin hukuk sistemi üzerinde oynamaktadır. Kamu hizmeti yürütmekle görevli kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapıları, kamu hizmeti üretme usul ve esasları, personel sistemi ve hizmet üretme süreçleri altüst edilmiştir. Yapılan düzenlemelerde 3046 sayılı Kanuna dahi uyulmamaktadır. Bakanlar Kurulu uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren alanlarda hiçbir hazırlığa dayalı olmadan kural koymakta, daha koyduğu kuralı uygulama ve sonuçlarını izleme ve değerlendirme aşamalarına geçmeden değiştirmekte; durmamakta, değiştirdiğini de değiştirmektedir. Hatta bu değişiklikleri 657 ve 662 sayılı KHK'lerde örneğine yer verildiği üzere aynı gün görevlerini düzenlediği kurumu, aynı gün kapatmaya vardırabilmektedir. Hiçbir hukuksal öngörülebilirlik olmadığı için de değiştirdiği değişikliği değiştirdiğinin üzerinde yarın başka bir değişikliğe gitmeyeceği de belirsizliğini korumaktadır.

Bakanlar Kurulunun hukuksal öngörülebilirliği ortadan kaldırması ve hukuksal belirsizlik yaratarak hukuk devleti ilkesine aykırı uygulamalar içine girmesini sağlayan ise, Anayasanın 7 nci maddesiyle Türk Milleti adına TBMM'ye verilen devredilemez nitelikteki yasama yetkisini kullanıyor olmaktan kaynaklanmaktadır.

Parlamento, Fransızca 'parler', İtalyanca 'parlare' yani 'konuşmak' mastarlarından türetilmiş bir sözcüktür ve 'konuşulan yer' anlamına gelmektedir. Demokrasilerde yasalar, uzun süreli ve çok yönlü araştırma, inceleme ve değerlendirmelere dayalı olarak ihtiyaçları ve çözüm yollarını tespitten sonra parlamentoların komisyon ve alt komisyonları ile genel kurulunda konuşularak, tartışılarak ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile etkilenen toplumsal kesimlerin ve bunların temsilcisi örgütlerin görüşleri alınıp üzerinde asgari mutabakat sağlanmaya çalışılarak yasalaşmaktadır. Demokratik devletin ve çağdaş demokrasinin özü budur.

Varlığını Anayasaya borçlu olan Anayasa Mahkemesinin bu yalın gerçeği görmezden gelerek tüm teşkilat ve personel yasalarının parlamenter süreç dışında yapılmasını, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 87 nci ve 91 inci maddelerine rağmen teşvik etmesinin, hukuksal hiçbir gerekçesi yoktur; olamaz.

Kaldı ki, Anayasa yasama yetkisini Türk Milleti adına TBMM'ye vermiş ve bu yetkiye - Anayasanın 91 inci maddesindeki ayrık ve spesifik durum hariç- devredilmezlik atfetmiştir. Anayasa Mahkemesinin 91 inci maddeye ilişkin Danışma Meclisinde ileri sürülen görüşler ile Anayasanın Başlangıcı ve Birinci Kısmında kurulan demokratik parlamenter sistemin niteliğinden hareketle öngördüğü ve içtihat haline getirdiği 'ivedilik', 'zorunluluk' ve 'önemlilik' gibi üç koşulun birlikte bulunması şartının gerçekleşmediği alanlarda 6223 sayılı Yasayla Bakanlar Kuruluna konu ve kapsamı sınırsız ve belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi ve Bakanlar Kurulunun da bu yetkiyi 'yap-boz oyunu' oynar gibi kullanması, kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan parlamenter demokratik sisteme karşı girişilmiş örtülü bir yürütme organı darbesidir. Bu örtülü darbenin siyasal iktidarın yasama organındaki sayısal üstünlüğüne dayalı olarak yasama organının bilgisi ve ilgisi dahilinde yapılıyor olması, yapılanın Anayasanın özü ve sözüyle bağdaşmayan siyasal bir darbe olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Bunun en açık, bariz ve doğrudan örneklerine Yüce Mahkemeye açılan iptal davalarında yer verilmişti. 664 sayılı KHK de bunlardan birini oluşturmaktadır.

11.10.2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 11.08.1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun, 666 sayılı KHK'nin 28 inci maddesinin birinci fıkrası ile değiştirilen 97 nci maddesi, 101 inci maddesinin birinci fıkrası ile 103 üncü ve 104 üncü maddeleri dışındaki hükümleri yürürlükten kaldırılmakta ve Anayasadaki bağlayıcı kurallarla bağdaşmayan bambaşka bir Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kurulmaktadır.

Bilindiği üzere yasaların lafzi yorumunda dahi kısım, bölüm, madde, fıkra, bent, alt bent silsilesi ve bütünlüğü büyük bir önem taşımaktadır. Bir alt bendin ilgili olduğu bent, bendin ilgili olduğu fıkra, fıkranın ilgili olduğu madde, maddenin ilgili olduğu bölüm, bölümün ilgili olduğu kısım bağlamında değerlendirilmesi genel kuraldır.

6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamı, 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, 'Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler; (a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak; (1) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda, (') (19) 25/3/1997 tarihli ve 571 sayılı Özürlüler İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede, (20) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilişkilerine ilişkin hükümlerinde, (') yapılacak değişiklik ve düzenlemeleri kapsar.' şeklinde hüküm altına alınmış;

(b) bendinde ise, 'Kamu Kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak; (1) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda, (') (7) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde, yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.' denilmiştir.

Yasanın 1 inci maddesinin gerekçesinde de aynen, 'Kanunun amacını ve kapsamını belirleyen bu maddede, kamu hizmetlerinin düzenli, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararnama çıkarma yetkisi verilmektedir.' ifadelerine yer verilmiştir.

Oysa, 664 sayılı KHK ile değişiklik ve ek düzenlemeler yapılarak yürürlükten kaldırılan 11.08.1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamına ilişkin 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde sayılan 19 adet yasa ve yasa gücünde kararnama ile (b) bendinde sayılan 6 adet yasa ve yasa gücünde kararnameler arasında sayılmamıştır.

Öte yandan, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamına ilişkin 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde sayılan 19 adet yasa ve yasa gücünde kararnama ile (b) bendinde sayılan 6 adet yasa ve yasa gücünde kararnama arasında sayılmayan 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu 6223 sayılı Yetki Yasasının 'Amaç ve kapsam' başlıklı 1 inci maddesinin kapsama ilişkin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin (20) numaralı alt bendinde yer alan, 'Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde,' ifadesi ile (b) bendinin (7) numaralı alt bendinde yer alan 'Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde,' ifadesi kapsamı içinde oldukları da ileri sürülemez. Çünkü, (20) ve (7) numaralı alt bentler içinde değerlendirilebileceği ileri sürülür ise bu durum, (20) numaralı alt bentten önce sayılan 19 alt bendin ve (7) numaralı alt bentten önce sayılan (6) alt bendin boşu boşuna sayıldıkları anlamına gelir ki, yasakoyucuyu boş işlerle uğraşan bir angarya merkezi değildir. Yasakoyucunun kapsamı geniş tutmak için bu yolu seçtiği ileri sürülüyor ise, 25 yasayı sayan yasakoyucunun, eğer kapsama almak istiyor ise örneğin 2500 yasayı da sayabileceğini ve saymasının önünde de hiçbir engelin bulunmadığını kabul etmek gerekir. Diğer yandan, bu değerlendirme kamu kurum ve kuruluşlarına ilişkin olsun olmasın -2919 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Kanunu, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 26.04.1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 05.05.1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu vb. dahil- tüm teşkilat ve usul kanunları ile KHK'lerin, (20) numaralı alt bendin; personele ilişkin hükümler taşıyan tüm kanun ve KHK'lerin ise (7) numaralı alt bendin kapsamı içinde olduğu gibi Anayasanın Başlangıcı ile Birinci Kısmında kurulan Türkiye Cumhuriyetinin temel nitelik ve özellikleriyle bağdaşmayan bir iddia olmaktan öteye geçemez.

Çünkü, bu durumda yasakoyucunun (1)'den (19)'a kadar 19 adet ve (1)'den (6)'ya kadar 6 adet yasa ve yasa gücünde kararnameyi saymak yerine, doğrudan, 'Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yürürlüğe girecek kanun ve kanun hükmünde kararnameler de dahil olmak üzere tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde,' ile 'Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yürürlüğe girecek kanun ve kanun hükmünde kararnameler de dahil olmak üzere tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde,' demesi ve böylece söz konusu müneccimliği de içeren iddiaya hukuki bir taban oluşturması gerekirdi.

6223 sayılı Yetki Yasasının yürürlüğe girişinden sonra yürürlüğe girecek kanun ve KHK'ler de dahil tüm yasa ve yasa gücünde kararnameleri kapsamına alan bir düzenleme nasıl ki, Anayasanın 91 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki, yetki kanununun çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacını, kapsamını ve ilkelerini göstereceği kuralı ile Başlangıcının dördüncü fıkrası, 2 nci maddesi ve yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve devredilemeyeceğine ilişkin 7 nci maddesi karşısında Anayasal koruma göremeyecek ise, aynı anlama gelen bir yorumun da aynı gerekçelerle koruma göremeyeceği açıktır.

Çünkü, Yetki Yasası'nda Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin 'amaç', 'kapsam' ve 'ilkeleri'nin belirlenmesinden amaç, Yetki Yasası'nın Anayasanın belirlediği öğeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması, verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirlemesi ve dolayısı ile söz konusu istisnai yetki ile Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olan yasama yetkisi kapsamında Bakanlar Kurulu'nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır.

Yürürlüğe girecek olanlar da dahil tüm teşkilat, personel ve usul yasalarına ilişkin düzenleme yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi, hiç tartışma yoktur ki yasama yetkisinin devridir. Aksine bir düşünce, TBMM'nin ve dolayısıyla kuvvetler ayrılığına dayalı demokratik rejimin varlığının ve gerekliliğinin tartışmaya açılarak inkarı kadar, Anayasa Mahkemesinin varlığının ve gerekliliğinin de tartışmaya açılarak inkarı anlamına gelir.

Kaldı ki, Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararında;

" 6223 sayılı Kanunun iki konuda Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verdiği görülmektedir:

Bunlardan birincisi özetle 'Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi'dir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

İkincisi ise 'Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler' yapılması için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yetki kanunu, çıkarılacak KHK'lerin konusunu ve kapsamını bu şekilde belirleyip sınırlandırmıştır.' denildiğine;

2876 sayılı Kanun, bakanlık teşkilat kanunu olmadığı gibi, 664 sayılı KHK ile 2876 sayılı Kanunda yapılan değişiklik ve yeni düzenlemeler de 'kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine', 'yeni bakanlık kurulmasına', 'var olan bakanlıkların birleştirilmesine', 'bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesine' ilişkin olmadığına göre;

664 sayılı KHK ile yapılan düzenlemeler, Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararına göre de, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında değildir.

Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan alanlarda hukuksal tasarruflara girişerek yasal düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerindeki kurallarla bağdaşmamaktadır.

Diğer yandan, 2876 sayılı Kanun 1983 yılından bu yana yürürlüktedir. Yürürlüğe girdiği tarihten, bu yana 24.06.1993 tarihli ve 3911 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak çıkarılan 26.08.1993 tarihli ve 519 sayılı KHK ile yapılan değişiklikler dışında bir değişikliğe de uğramamıştır. 519 sayılı KHK ile yapılan değişiklikler de, 3911 sayılı Yetki Yasasının Anayasa Mahkemesinin 16.09.1993 gün ve E.1993/26, K.1993/28 sayılı Kararıyla iptal edilmesi sonrasında açılan iptal davası sonucu Anayasa Mahkemesinin 25.11.1993 gün ve E.1993/51, K.1993/53 sayılı Kararı ile iptal edildiğinden yürürlükten kalkmıştır. Bu bağlamda, 1993 yılında iptal edilen düzenlemeler için dahi 1993 yılından bu yana 9 yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı dahil 18 yıl yasal düzenleme yapılmaz iken; 664 sayılı KHK'nin Bakanlar Kurulunca kabul edildiği 11.10.2011 tarihinde, o gün, hemen ve aniden değiştirilmezler ise kamu hizmeti ve faaliyetlerin, bundan şu ya da bu şekilde olumsuz etkileneyeceği, 'ivedilik, 'zorunluluk' ve 'önemlilik' durumunun söz konusu olduğu ileri sürülemez. Bu bağlamda iptali istenen 664 sayılı KHK'nin iptali istenen tüm madde ve ekleri, Anayasanın 91 inci maddesine bu açıdan da aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, 11.10.2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekindeki Cetvel ve Listeler, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

2) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 3 üncü Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

Anayasanın;

Başlangıcında, 'Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve O'nun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

(¹)

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk Milliyetçiliği, ilke ve inkılâpları ve medeniyetçiliğinin karşısında koruma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılamayacağı;

(²)

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere,

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye âşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.' denilmiş;

Cumhuriyetin nitelikleri başlıklı 2 nci maddesinde, 'Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzurunu, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.' ilkelerine yer verilmiş;

134 üncü maddesi ise, 'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetimin ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzelkişiliğine sahip 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu' kurulur.

Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu için Atatürk'ün vasiyetnamesinde belirtilen malî menfaatler saklı olup kendilerine tahsis edilir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun; kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkileri kanunla düzenlenir.' şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen Anayasal kurallar çerçevesinde hazırlanan ve 1983 yılından bu yana yürürlükte bulunan 2876 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 'Amaç ve kapsam' başlıklı 1 inci maddesinde, Anayasanın 134 üncü maddesindeki hükme aynen yer verilirken; 'Görevler' başlıklı 3 üncü maddesi ise, Anayasanın 134 üncü maddesi ile KHK'nin 'Amaç ve kapsam' başlıklı 1 inci maddesindeki amaçlardan yalıtılmış bir şekilde düzenlenmiş; Kuruma amaçlarını hayata geçirecek görevlerle ilgisi olmayan bambaşka görevler verilmiştir.

Anayasanın 134 üncü maddesinde belirtildiği üzere, 'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak' AMACIYLA, 'Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetimin ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzelkişiliğine sahip' Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kurulacak ise, kurulan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun görevlerinin, Anayasa yer alan söz konusu

amacı hayata geçirecek görevler olması ya da söz konusu amaçlara ulaşmayı hedeflemesi gerekir.

Çünkü, kuruluşun amacı, kuruluşun görevleri doğrultusunda yürüteceği faaliyetlerle ulaşmayı hedeflediği sonuçların kavramsal ifadesidir. Bu bağlamda, amaçlarla görevler arasında doğrusal bir ilişki vardır ve görevler ulaşılması hedeflenen sonuçlara ulaşmayı mümkün kılacak şekilde olmak zorundadır. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun amacı, yani faaliyetleri sonucunda ulaşmayı hedeflediği sonuçlar, 'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak' şeklinde ifade edilmiş ise, görevlerinin de bu amaca ulaşmayı mümkün kılacak şekilde düzenlenmesi; en azından amacıyla görevleri arasında bir tutarlılık bulunması gerekir.

AMACI, 'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak' olan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna; herhangi bir üniversitenin Tarih Bölümünün müfredat programı hazırlanırcasına;

a) Türk dili, tarihi, kültürü ve bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşerî bilimler bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu konularda seminer, sempozyum, konferans ve benzeri ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak ve bu alandaki çalışmaları desteklemek.

b) Sosyal ve beşerî bilimler alanında özgün bilgi üretimi için ortamlar hazırlamak, bu çerçevede bütünleşik bilgi sistemi kurmak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek, eşgüdüm sağlamak, izlemek.

c) Milletimizin sosyal ve kültürel gelişmesine katkı sağlayacak alanlarda bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu alanda yapılan çalışmalara destek vermek.

ç) Milli kültürümüzün ve diğer kültürlerin klasikleşmiş bilim ve düşünce eserlerinin günümüz Türkçesine çevrilmesini, basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak.

d) Görev alanı kapsamında ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların bilimsel çalışmalarını ve bu alandaki gelişmelerle ilgili yayınlarını takip etmek, gerekli görülenleri tercüme ettirerek basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak.

e) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.'

Görevlerinin verilmesi; 'yasak savma'nın da ötesinde tam anlamıyla bir çarpıtma ve dolayısıyla yetki saptırmasıdır.

Bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşerî bilimler bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu konularda seminer, sempozyum, konferans ve benzeri ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak ve bu alandaki çalışmaları desteklemek faaliyetleri, Türkiye'de bulunan bütün üniversitelerin tarih bölümleri yanında, yabancı ülkelerdeki üniversitelerin Türkoloji bölüm ve enstitülerinde ve üniversitelerimizin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde zaten yapılmaktadır.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun görevleri ise, 'bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşerî bilimler bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu konularda seminer, sempozyum, konferans ve benzeri ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak ve bu alandaki çalışmalarını desteklemek' ile sınırlı, sıradan bir görev değil; Anayasanın 135 inci maddesinde belirtildiği üzere, 'Atatürkçü düşünceyi, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak' amacını gerçekleştirecek somut görevler olmak zorundadır. Aksine düzenleme, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 135 inci maddelerindeki kurallarla bağdaşmaz.

Bakanlar Kurulunun, Anayasanın 135 inci maddesindeki amacı, 664 sayılı KHK'nin 'Amaç ve kapsam' başlıklı 1 inci maddesine aynen alarak; amacı Atatürkçü düşünceyi, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak' olan Kuruma, üniversitelerin Tarih Bölümleri ile Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde zaten daha da kapsamlı bir şekilde yapılan, 'bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşerî bilimler bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak,' ile sınırlı görev vermesi ve böylece amaç ile görevler arasındaki tutarlılığı ortadan kaldırıp, amaçla görevler arasındaki doğrusal ve birebir ilişkiyi koparması; bir yandan, verilen görevler yoluyla amacın gerçekleşmemesini hukuksal olarak güvence altına almayı; diğer yandan da, çalıştığı disipline özgün veya sıradan hiçbir kuramsal katkıda bulunamamanın ve yeni bakış açıları kazandırılmamanın ezikliğe dayalı fütursuzluğuyla, ilgisi ve bilgisi dışında bulunan Tarih alanında ve Atatürkçülük ve Atatürk Milliyetçiliği konularında, 'Atatürkçülüğün bir tür; cehaleti, kıfayetsizliği, ilme ve fikre uzaklığı ve bağnazlığı gizlemek için icat edilmiş bir maske olduğunu uzun yıllar boyu tecrübe ederek öğrendim. (') Bu sığ ve ilkel ideoloji, bütünüyle geçekliğin çarpıtılmasına dayandığı için ülkemizin ilmen ve fikren gelişmesine engel oldu. (') 'Yeni anayasada ideoloji olmasın' talebi, 'Anayasada Atatürkçülük yer almasın' anlamına geliyor.' 'Mevcut Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan 'Atatürk Milliyetçiliği' ifadesi, yeni yapılacak Anayasadan çıkarılmalıdır. Çünkü bunun ne olduğunu bilen bir Allah'ın kulu yok Türkiye'de. Tanımını kimsenin bilmediği böyle bir kavram, Anayasa metninde yer almamalı.' gibi bilimsellikten uzak ve derinlikten yoksun spekülâtif söz ve 'Öcalan'ı paşa yapalım.' gibi sansasyonel öneriler temelinde gündem oluşturmaya çalışanları, Kurum üyeliğine atamaya hukuksal zemin oluşturmaya ve bu yolla da Anayasadaki 'Atatürkçü düşünce', 'Atatürk ilke ve inkılâpları' ve 'Atatürk milliyetçiliği' kavramlarını sulandırarak içlerini boşaltmayı amaçlamaktadır.

Oysa, 'Atatürk Milliyetçiliği'nin, bırakınız siyaset bilimindeki anlam ve tanımını, Anayasa Mahkemesinin 10.07.1992 gün ve E.1991/1, K.1992/2 sayılı Kararında hukuksal tanımı yapılmış ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi bağlamında hukuksal işlevi ortaya konmuştur. Öğrenmek isteyenler, bakıp öğrenebilir.

Öte yandan, Atatürk ilkeleri (cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, laiklik, devletçilik ve inkılâpçılık), 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunun 2 nci maddesine 10 Kanunuevvel 1937 tarihli ve 3115 sayılı Kanunla girmiştir. 1982 Anayasasında tek tek sayılmak yerine ise, Başlangıcı ile 42 nci, 58 nci, 81 inci ve 134 üncü maddelerinde kavramsal olarak söz edilmiş; 1 inci ve 2 nci maddelerinde ise cumhuriyetçilik, laiklik ve milliyetçilik ilkelerine yer verilmiştir. Atatürk inkılâpları bağlamındaki yasalar ise, Anayasanın 174 üncü maddesinde sayılmıştır.

Tüm bunlara rağmen, 'Atatürkçü düşünce', 'Atatürk ilke ve inkılâpları' ve 'Atatürk milliyetçiliği' gibi kavramların Anayasada yer alıp almayacağı; Devletin kurucu iradeye dayalı kuruluş felsefesi olup olmayacağı konularında bilimsel tartışmalar yapılabilir. Ancak,

Anayasanın dayandığı temel görüş ve ilkeleri belirten ve Anayasanın 176 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre, Anayasa metnine dahil olan Başlangıç kısmındaki açık hükme göre Anayasa,

'Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve O'nun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

(¹)

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk Milliyetçiliği, ilke ve inkılâpları ve medeniyetçiliğinin karşısında koruma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılamayacağı;

(²)

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulan(acak);

Ve 134 üncü maddesine göre de, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak' AMACIYLA, 'Atatürk'ün manevi himayelerinde' kurulacak ise;

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun görevleri, üniversitelerin tarih bölümlerinin genel geçer görevleri değil, söz konusu amaçları gerçekleştirecek nitelikteki 'Atatürkçülük', 'Atatürk ilke ve inkılâpları', 'Atatürk Milliyetçiliği' ile ilgili alanlarda olmalı ve ayrıca bunları araştırma yanında tanıtmak, yayma ve topluma benimsetmeyi de içermelidir.

Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 134 üncü maddelerindeki açık kurallara rağmen, Bakanlar Kurulunun 664 sayılı KHK'nin 3 üncü maddesiyle Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na, amaçlarıyla bağdaşmayan, amaçlarını gerçekleştirmeyi hedeflemeyen, amaçlarıyla ulaşmayı hedeflediği sonuçlara ulaşılmasını mümkün kılmayan üniversitelerin tarih bölümlerinin müfredat programlarına ilişkin görevler vermesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 134 üncü maddelerine aykırıdır.

Öte yandan, yasama erkinin kamu yararı amacına veya yasada belirtilen amaca yönelik olarak kullanılmaması halinde, yasama yetkisinin saptırılması olayı ortaya çıkar. Anayasada belirtilen amacı ya da kamu yararını gerçekleştirmek için kanunla yapılacak olan düzenleme, kanun koyucunun yapacağı tercihlere göre şekillenecektir. Burada takdir yetkisi kanun koyucuya aittir.

Ancak kanun koyucunun, Anayasanın gösterdiği amacın veya kamu yararının dışında kişisel, siyasal ya da saklı amaç güttüğü; bir başka amaca ulaşmak için bir konuyu kanunla düzenlediği durumlarda, 'yetki saptırması' adı verilen durum ortaya çıkar ve bu durum, kuşkusuz, Anayasa Mahkemesi'nin denetim alanına girer. Anayasa Mahkemesi, denetlediği kanunun, gerçekten Anayasanın koyduğu amacı veya kamu yararını gerçekleştirmek için yapıp yapılmadığını denetleyebilir.

Bakanlar Kurulunun, 664 sayılı KHK'nin 3 üncü maddesiyle Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna, Anayasanın 134 üncü maddesinde herkesin anlayabileceği açıklıkta belirtilen amacı gerçekleştirmek yerine, tam tersine söz konusu amacı gerçekleştirmeyeceği açık olan görevler vermesi, tam anlamıyla bir yetki saptırmasıdır. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun amaçlarına ulaşılmasını mümkün kılmayan görevler verilerek yasama yetkisinin saptırılması, Anayasanın 2 nci maddesine bu açıdan da aykırıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 134 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

3) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 5 inci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasındaki " Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar, " İbaresine ile 6 ncı Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasındaki, " Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve " İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı KHK'nin 5 inci maddesinde Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun Yüksek Danışma Kurulu düzenlenmiş ve (1) numaralı fıkrasında, Başbakanın veya ilgili Bakanın başkanlığında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, Dışişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı, Milli Eğitim Bakanı sayıldıktan sonra 'Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar,' ibaresine yer verilmiştir.

Anayasanın 123 üncü maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve yasayla düzenleneceği belirtilirken; 134 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun, kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkilerin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmış; 7 nci maddesinde ise, yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği kuralına yer verilmiştir. Anayasanın yasayla düzenlemeyi öngördüğü durumlarda, idarenin ve organlarının hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde yasayla düzenlenmesi ve bu bağlamda, Yüksek Danışma Kurulunda hangi bakanların yer alacağının açıkça belirtilmesi ve bakanları belirleme yetkisinin idareye bırakılmaması gerekir.

Yüksek Danışma Kurulunda yer alacak bakanların, 'Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar,' ifadesiyle, Başbakan tarafından belirlenecek bakan sayısının ve bakanların kimler olduğunun bütünüyle idareye bırakılması, Anayasanın 7 nci maddesindeki kuralla bağdaşmaz.

Kaldı ki, kişi ve kuruluşların devlete güven duymaları, maddi ve manevi varlıklarını korkusuzca geliştirebilmeleri, temel hak ve özgürlüklerden yararlanabilmeleri ancak hukuk güvenliği ve üstünlüğünün sağlandığı bir hukuk devleti düzeninde gerçekleşebilir. Hukuk güvenliği ise kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Kaç bakanın ve hangi bakanların Yüksek Kurulda görev alacağının belirsizliği, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturur.

Öte yandan, Anayasanın 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun, Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı, kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulacağı belirtilmiştir.

Anayasanın 104 üncü maddesine göre, Devletin başı olan ve bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil edip; Anayasanın uygulanmasını ve Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözeten Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde kurulacak Kurula katılacak bakanların, Başbakan tarafından belirlenmesi ve Yönetim Kuruluna da Başbakan ve ilgili bakan tarafından üye seçilecek olması, Anayasanın 104 üncü maddesiyle bağdaşmadığı gibi 134 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, özerk ve kamu tüzel kişiliğine sahip olan Yüksek Kurulun siyasallaşmasına yol açacağından Anayasal yapısı ve konumuna da uygun olmaz.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki " Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar, " ibaresi, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 104 üncü ve 134 üncü maddelerine; 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, " Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve " ibaresi ise Anayasanın 104 üncü ve 134 üncü maddelerine aykırı olduklarından iptalleri gerekir.

4) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 9 uncu Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasında Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının görevleri, Anayasanın 134 üncü maddesinde belirtilen, 'tanıtmak ve yaymak' görevlerinden ayrık bir şekilde 'incelemek ve yayıma hazırlamak veya hazırlatmak' ile sınırlı olarak düzenlenmiştir.

644 sayılı KHK'nin 9 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Anayasanın 134 üncü maddesindeki amaçlardan kopuk ve sırrı bir şekilde Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına verilen görevler, üniversitelerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkez (ATAMER)'lerinin çok daha gerisinde düzenlenmiştir. Hangi üniversiteye ait olursa olsun üniversitelerin ATAMER'lerine ilişkin yönetmelikler incelendiğinde bu husus bütün çıplaklığı içinde görülecektir.

Anayasanın 134 üncü maddesinin birinci fıkrası gözetildiğinde, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına verilecek görevlerin, 'incelemek ve yayıma hazırlamak veya hazırlatmak' ile sınırlı bir şekilde değil; 'tanıtmak ve yaymak' amacına ulaşılmasını da kapsayacak bir şekilde düzenlenmesi gerekeceği her türlü tartışmanın dışındadır.

'Gerekçeler'in 1 inci maddesinde belirtildiği üzere, Anayasanın dayandığı temel görüş ve ilkeleri belirten ve Anayasanın 176 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre, Anayasa metnine dahil olan Başlangıç kısmındaki açık hükme göre Anayasa,

'Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve O'nun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

(¹)

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk Milliyetçiliği, ilke ve inkılâpları ve medeniyetçiliğinin karşısında koruma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

(')

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanan(acak);

Ve 134 üncü maddesine göre de, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 'Atatürkçü düşünceyi, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak' AMACIYLA, 'Atatürk'ün manevi himayelerinde' kurulacak ise;

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun görevleri yanında, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna bağlı, özel bütçeli, ve kamu tüzelkişiliğine sahip Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı'nın görevleri de, söz konusu amaçları gerçekleştirecek nitelikteki 'Atatürkçülük', 'Atatürk ilke ve inkılâpları', 'Atatürk Milliyetçiliği' ile ilgili alanlarda olmalı ve ayrıca bunları 'incelemek ve yayıma hazırlamak veya hazırlatmak' yanında, tanıtmak, yaymak ve topluma benimsetmek faaliyetlerini de içermelidir.

Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 134 üncü maddelerindeki açık kurallara rağmen, Bakanlar Kurulunun 664 sayılı KHK'nin 9 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasıyla, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına, amaçlarının gerçekleştirilmesinde yetersiz olan, amacın gerçekleştirilmesine katkı sağlamayan ve üniversitelerin ATAMER'lerinin görevlerinin gerisinde kalan, üniversitelerin tarih bölümlerinin müfredat programlarına ilişkin görevler vermesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 134 üncü maddelerine aykırıdır.

Öte yandan, yasama erkinin kamu yararı amacına veya yasada belirtilen amaca yönelik olarak kullanılmaması halinde, yasama yetkisinin saptırılması olayı ortaya çıkar. Anayasada belirtilen amacı ya da kamu yararını gerçekleştirmek için kanunla yapılacak olan düzenleme, kanun koyucunun yapacağı tercihlere göre şekillenecektir. Burada takdir yetkisi kanun koyucuya aittir.

Ancak kanun koyucunun, Anayasanın gösterdiği amacın veya kamu yararının dışında kişisel, siyasal ya da saklı amaç güttüğü; bir başka amaca ulaşmak için bir konuyu kanunla düzenlediği durumlarda, 'yetki saptırması' adı verilen durum ortaya çıkar ve bu durum, kuşkusuz, Anayasa Mahkemesi'nin denetim alanına girer. Anayasa Mahkemesi, denetlediği kanunun, gerçekten Anayasanın koyduğu amacı veya kamu yararını gerçekleştirmek için yapılıp yapılmadığını denetleyebilir.

Bakanlar Kurulunun, 664 sayılı KHK'nin 9 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasıyla, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına, Anayasanın 134 üncü maddesinde herkesin anlayabileceği açıklıkta belirtilen amacı gerçekleştirmeye yeterli olmayan sınırlı görevler verilmesi, yetki saptırmasıdır. Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına, amaçlarına ulaşmayı mümkün kılmayan, amacın gerçekleşmesine katkı sağlamayan görevler verilerek yasama yetkisinin saptırılması, Anayasanın 2 nci maddesine bu açıdan da aykırıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 134 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

5) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7 nci Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının (ğ) Bendindeki, 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 10 uncu Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (o) Bendindeki, 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 11 inci Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (k) Bendindeki 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 12 nci Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (h) Bendindeki 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ' İbarelerinin Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin (3) numaralı fıkrasında Yüksek Kurum Başkanlığının görevleri düzenlenmekte ve (ğ) bendinde Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek görevi Yüksek Kurum Başkanlığına; 10 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasında Türk Dil Kurumu Başkanlığının görevleri düzenlenmekte ve (o) bendinde, Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek görevi Türk Dil Kurumu Başkanlığına; 11 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında Türk Tarih Kurumu başkanlığının görevleri düzenlenmekte ve (k) bendinde, Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek görevi Türk Tarih Kurumu Başkanlığına; 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının görevleri düzenlenmekte ve (h) bendinde, Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek görevi Atatürk Kültür Merkezi başkanlığına görev olarak verilmektedir.

Anayasanın 134 üncü ve 664 sayılı KHK'nin 1 inci maddesine göre, Yüksek Kurum kamu tüzelkişiliğine sahiptir. 664 sayılı KHK'nin 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddelerinin (1) numaralı fıkralarına göre, Yüksek Kurum Başkanlığı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığına bağlı, özel bütçeli, Devlet tüzel kişiliği ile Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığından ayrı tüzel kişiliğe sahip, görev alanlarında bilimsel hizmet ve faaliyetlerde bulunan ve Başkan, bir Başkan yardımcısı ve bilim kurullarından oluşan kamu kurumlarıdır. Başbakanlık veya ilgili Bakanlık teşkilatları içinde yer almamakta ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığından da ayrı teşkilatları bulunmaktadır.

Anayasanın 112 nci maddesinin birinci fıkrasında, Başbakanın Bakanlar Kurulunun başkanı olarak Bakanlıklar arasında işbirliğini sağlayacağı, hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözeticeği ve Bakanlar Kurulunun bu siyasetin yürütülmesinden birlikte sorumlu olacağı; ikinci fıkrasında, her bakanın Başbakana karşı sorumlu olup ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden de sorumlu olacağı; üçüncü fıkrasında, Başbakanın bakanların görevlerini Anayasaya ve kanunlara uygun olarak yerine getirilmesini gözetmek ve düzeltici önlemleri almakla yükümlü olduğu belirtilmiş; 134 üncü maddesinde de Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile kuruluşuna dahil kurumlar düzenlenmiştir.

Öte yandan, 10.10.1984 tarihli ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde Başbakanlığın görevleri, 3 üncü maddesinde Başbakanlık teşkilatı ve 4 üncü maddesinde ise Başbakanın görevleri düzenlenmiştir.

Anayasada veya 3056 sayılı Kanunda Başbakanın ya da ilgili Bakanların, Başbakanlık veya Bakanlıklar teşkilatından ayrı teşkilatı ve ayrı tüzel kişilikleri bulunan özerk ve bağımsız kamu kurumlarının teşkilatına yönetsel görevler verebileceğine yönelik herhangi bir hukuki düzenleme bulunmamaktadır.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Millete ait olduğu, Türk Milletinin egemenliğini Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanacağı ve hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 11 inci maddesinde ise, Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu kurallarına yer verilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı ile Yüksek Kurulun kuruluşuna dahil Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığına Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek görevlerinin verilmesi, Anayasanın 6 ncı, 11 inci ve 134 üncü maddelerindeki kurallarla bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin (3) numaralı fıkrasının (ğ) bendindeki, 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 10 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasının (o) bendindeki, 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 11 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (k) bendindeki 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (h) bendindeki 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ' ibareleri, Anayasanın 6 ncı, 11 inci ve 134 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

6) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13 üncü Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası ile 14 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasında, kurumların (Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı) bilim kurullarının oluşumu, üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usul ve esasları ile bilim kurullarına ilişkin diğer hususların; 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde ise, kurumların asli, şeref ve haberleşme üyelikleri için gereken nitelikler, yapılacak seçim ve görevlendirmelerin usulü, üyeliklerin sayısı ve görev süresi, üyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelikle ilgili diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Milletin olduğu; Türk Milletinin, egemenliğini, anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanacağı; egemenliğin kullanılmasının, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı ve hiçbir kimse veya organın kaynağını anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 7 nci maddesinde; yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 123 üncü maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği; 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği kurallarına yer verilmiş ve 134 üncü maddesinin son fıkrasında ise,

Atatürk Kültür, Dil ve tarih Yüksek Kurumunun, kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkilerinin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Nitekim, bu Anayasal kurallar gözetilerek, 2876 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde Atatürk Araştırma Merkezinin kuruluşu; 18 inci maddesinde amacı, 19 uncu maddesinde görevleri, 20 nci maddesinde üyeleri, 21 inci maddesinde asli üyelerinin nitelikleri ve seçimi, 22 nci maddesinde şeref üyelerinin nitelikleri ve seçimi, 23 üncü maddesinde, haberleşme üyelerinin nitelikleri ve seçimi, 24 üncü maddesinde organları, 26 ncı maddesinde Bilim Kurulu, 27 nci maddesinde Bilim Kurulunun görevleri, 28 inci maddesinde Bilim Kurulunun çalışma esasları, 29 uncu maddesinde Yürütme Kurulu, 30 uncu maddesinde Yürütme Kurulunun görevleri, 31 inci maddesinde Yürütme Kurulunun çalışma esasları, 32 nci maddesinde Başkanın görevleri, 33 üncü maddesinde sekreterin görevleri; 38 inci maddesinde Türk Dil Kurumunun üyeleri, 39 uncu maddesinde asli üyelerin nitelikleri ve seçimi, 40 ıncı maddesinde şeref üyelerinin nitelikleri ve seçimi, 41 inci maddesinde haberleşme üyelerinin nitelikleri ve seçimi, 42 nci maddesinde organları, 44 üncü maddesinde Başkanın görevleri, 54 üncü maddesinde Bilim Kurulu, 46 ncı maddesinde Bilim Kurulunun görevleri, 47 nci maddesinde Bilim Kurulunun çalışma esasları, 48 inci maddesinde, Yürütme Kurulu, 49 uncu maddesinde Yürütme Kurulunun görevleri, 50 nci maddesinde Yürütme Kurulunun çalışma esasları, 51 inci maddesinde Sekreterin görevleri; aynı şekilde 53 üncü ile 71 inci maddelerinde Türk Tarih Kurumunun ve 72 nci ile 89 uncu maddelerinde ise Atatürk Kültür Merkezinin yukarıda sıralanan özellikleri düzenlenmiştir.

Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında açıklanmıştır. Anayasa Mahkemesinin 11.6.2003 gün ve E.2001/346, K.2003/63 sayılı Kararında da belirtildiği üzere, yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden Anayasanın 7 nci maddesine aykırı düşer. Ancak, yasada temel esasların ve çerçevenin belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasaya aykırılık oluşturmaz. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinde yer alan, 'yürütme yetkisi ve görevi anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir' hükmünün anlamı da budur.

Anayasanın 123 üncü, 128 inci ve 134 üncü maddelerindeki açık hükümlere göre yasayla düzenlenmesi gereken, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı bilim kurullarının oluşumu, üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usul ve esasları ile bilim kurullarına ilişkin diğer hususların ve ayrıca, kurumların asli, şeref ve haberleşme üyelikleri için gereken nitelikler, yapılacak seçim ve görevlendirmelerin usulü, üyeliklerin sayısı ve görev süresi, üyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelikle ilgili diğer hususların, yönetmelikle idare tarafından düzenlenecek olması, yasama yetkisinin devri anlamına geldiğinden Anayasanın 7 nci maddesi ile 123 üncü, 128 inci ve 134 üncü maddesindeki kurullarla bağdaşmaz.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası ile 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi, Anayasanın 7 nci, 123 üncü, 128 inci ve 134 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

7) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 16 ncı Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinde Yer Alan " değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin " İfadelerinin Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinde Yüksek Kurumun hizmet birimleri sıralanmış; 16 ncı maddesinde hizmet birimlerinden Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığının görevleri düzenlenmiş ve (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde araştırma ve inceleme faaliyetlerine ilişkin önerileri incelemek ve projelerin hazırlık ve uygulama süreçlerini Kurumlarla işbirliği içinde koordine etmek yanında, ayrıca araştırma faaliyetlerine ilişkin önerileri değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin projelerin hazırlık uygulama süreçlerini Kurumlarla işbirliği içinde koordine etmek görevleri Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığına verilmektedir.

Araştırma faaliyetlerine ilişkin olarak yapılacak tekliflerin değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi ve yararlı olacağı düşünülenlerin belirlenmesi gibi Yüksek Kurulun asli faaliyetlerine ilişkin olan ve akademik düzeyde uzmanlık bilgisi gerektiren görevlerin, akademisyenlerden veya konunun uzmanlarından oluşturulmuş bilim kurulları tarafından yerine getirilmesi gerekeceğinde şüphe yoktur. Çünkü, bunlar Yüksek Kurulun idari teşkilatı tarafından hiyerarşik kademeler içinde yürütülecek idari görevler değildir. İdari personelin adı 'Yüksek Kurum Uzmanlığı' dahi olsa bilgi ve kapasitesini aşan, aşması gereken görevlerdir. Araştırma faaliyeti önerilerinin değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi ve yararlı olacakların belirlenmesi gibi görevler, idari hiyerarşi içinde yürütülecek türden görevler de değildir.

Anayasanın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin nitelikleri arasında sayılan 'Hukuk Devleti'nin öğeleri içinde 'yasaların kamu yararına dayanması' ilkesi de vardır. Bütün kamusal girişimlerin temelinde bulunması doğal olan kamu yararı düşüncesinin yasalara da egemen olması, Yasakoyucunun bu esası göz ardı etmemesi gerekir.

Yasama erkinin kamu yararı amacına veya yasada belirtilen amaca yönelik olarak kullanılmaması halinde, yasama yetkisinin saptırılması olayı ortaya çıkar. Anayasada belirtilen amacı ya da kamu yararını gerçekleştirmek için kanunla yapılacak olan düzenleme, kanun koyucunun yapacağı tercihlere göre şekillenecektir. Burada takdir yetkisi kanun koyucuya aittir.

Ancak kanun koyucunun, Anayasanın gösterdiği amacın veya kamu yararının dışında kişisel, siyasal ya da saklı amaç güttüğü; bir başka amaca ulaşmak için bir konuyu kanunla düzenlediği durumlarda, 'yetki saptırması' adı verilen durum ortaya çıkar ve bu durum, kuşkusuz, Anayasa Mahkemesi'nin denetim alanına girer. Anayasa Mahkemesi, denetlediği kanunun, gerçekten Anayasanın koyduğu amacı veya kamu yararını gerçekleştirmek için yapılıp yapılmadığını denetleyebilir.

Bakanlar Kurulunun, 664 sayılı KHK'nin 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde, konunun uzmanı akademisyenlerden oluşacak bir kurul tarafından yerine getirilmesi gereken, araştırma faaliyetlerine ilişkin önerilerin değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi ve yararlı olacağı düşünülenlerin belirlenmesi görevlerinin, yönetsel görevlermiş gibi idari hiyerarşi içinde görülmesinin öngörülmesinde kamu yararı bulunmamaktadır. Bakanlar Kurulu söz konusu düzenlemeyle, kamu yararını gerçekleştirmeyi değil; aksine, bağımsız bilim kurulları tarafından yapılması gereken araştırma önerilerinin değerlendirilmesi,

önceliklendirilmesi ve yararlı olacağı düşününenlerin belirlenmesi görevlerinin idari hiyerarşi içinde çalışan ve konuyla ilgili akademik uzmanlıkları bulunmayan kamu görevlileri eliyle yapılmasını sağlayarak, söz konusu süreci her türlü müdahaleye açık hale getirmekte ve böylece idarenin istediği önerilere onay verilmesini, istemediklerinin ise dışta kalmasını güvence altına almayı amaçlamaktadır. Bakanlar Kurulunun yetki saptırmasına giderek, kamu yararına aykırı düzenleme yapması Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan " değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin " ifadeleri, Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olduğundan iptali gerekir.

8) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 22 nci Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Yüksek Kurum ve Kurumların, görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş bulunan konularda idari düzenlemeler yapabilecekleri belirtilirken; (2) numaralı fıkrasında ise, idari düzenlemelerin Başbakan veya ilgili Bakanın onayıyla yürürlüğe konulacağı kuralına yer verilmiştir.

Anayasanın 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kamu tüzelkişiliğine sahip olduğu belirtilmiş; 664 sayılı KHK de ise Yüksek Kurum ile bağlı Kurumlar kamu tüzelkişiliğine sahip olarak kurulmuşlardır.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Millete ait olduğu, Türk Milletinin egemenliğini Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanacağı, hiçbir kimse veya organın kaynağını anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı kurallarına yer verilmiş; 124 üncü maddesinde ise, Başbakanlık, bakanlık ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelik çıkarabileceği belirtilmiştir.

Anayasanın 134 üncü maddesine göre kamu tüzelkişiliğine haiz olarak kurulan Yüksek Kurul ile Kurul'lar, görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş bulunan konularda idari düzenleme yapma yetkisini Anayasanın 124 üncü maddesinden almakta olup; hazırladıkları idari düzenlemelerin, Başbakan veya ilgili Bakanın onayıyla yürürlüğe girecek olması, Başbakan veya ilgili Bakanın kaynağını Anayasa almayan bir yetki vermekte ve bu yetki Anayasanın 7 nci maddesi yanında 124 üncü ve 134 üncü maddelerindeki açık düzenlemelere de aykırılık oluşturmaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 22 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 7 nci, 124 üncü ve 134 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

9) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 24 üncü Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasındaki 'Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanları, müşterek kararla atanır.' Cümlesi ile (3) Numaralı Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 24 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı ile Kurum (Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi) Başkanlarının müşterek kararla atanacağı; (3) numaralı fıkrasında ise, Yüksek Kurum ve Kurumlarda 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun eki cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurların atamalarının ise Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yapılacağı belirtilmektedir.

12 Eylül Cunta Yönetimi tarafından çıkarılan 11.08.1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve tarih Yüksek Kurumu Kanununda (R.G. 17.08.1983/18138) dahi Yüksek Kurul Başkanının 8 inci maddesinde, Yüksek Kurulun görüşü alınarak Başbakan tarafından gösterilecek üç aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanacağı; 25 inci maddesinde, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanının, tutum ve davranışları ile Atatürk'çü düşünceyi, Atatürk ilke ve İnkılaplarını benimsediğini, eserleriyle veya eğitim ve öğretim veya diğer hizmet alanlarındaki çalışmaları ile kanıtlamış, yükseköğrenim görmüş Devlet memuru olabilmek için gerekli niteliklere sahip adaylar arasından, Yüksek Kurulun görüşü alınarak Başbakanın önerisi üzerine müşterek kararla atanacağı; 43 üncü maddesinde, Türk Dil Kurumu Başkanının, asli üyelerde bulunması gereken niteliklere sahip adaylar arasından Yüksek Kurulun görüşü alınarak, Başbakanın önerisi üzerine müşterek kararla atanacağı; 61 inci maddesinde, Türk Tarih Kurumu Başkanının, asil üyelerde bulunması gereken niteliklere sahip adaylar arasından Yüksek Kurulun görüşü alınarak Başbakanın önerisi üzerine müşterek kararla atanacağı; 80 inci maddesinde, Atatürk Kültür Merkezi Başkanının, asli üyelerde bulunması gereken niteliklere sahip adaylar arasından Yüksek Kurulun görüşü alınarak Başbakanın önerisi üzerine müşterek kararla atanacağı hüküm altına alınmışken; 'İleri Demokrasi'ye geçildiği ileri sürülen AKP İktidarında, söz konusu Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanlarının, hiçbir nitelik aranmadan ve Yüksek Kuruldan görüş alınmadan doğrudan müşterek kararla atanacak olması, AKP'nin 'İleri Demokrasi' anlayışının, 12 Eylül Cuntasının 'Güdümlü Demokrasi' anlayışından da geri olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu siyasal trajedi, aynı zamanda hukukla bağdaşmamaktadır. Anayasanın 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında, Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan kamu tüzel kişiliğine sahip Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kurulacağı hüküm altına alındığına; 664 sayılı KHK'nin 5 inci maddesinde Yüksek Danışma Kuruluna ve 6 ncı maddesinde de Yönetim Kuruluna yer verildiğine göre, Atatürk'ün manevi himayelerinde ve Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde Anayasal görevleri yerine getirmek üzere kamu tüzelkişiliğine sahip olarak kurulmuş Yüksek Kurumun Başkanı ile Kurum Başkanlarının atanmalarında, Yüksek Danışma Kurulunun görüşlerinin alınması, söz konusu Kurumların bilimsel ve yönetsel özerklikleri ile Anayasal görev ve tüzel kişiliklerinin gereğidir. Aksine düzenleme, Anayasanın 134 üncü maddesindeki kurallarla bağdaşmaz.

Öte yandan AKP İktidarına, Yüksek Kurum ile Kurumları Anayasal görevlerinden koparmak, üst düzey kadrolarına egemen olmak yetmemekte; Yardımcı Hizmetler Sınıfında istihdam edilenler dahil tüm personelini siyaseten kendileri atamak istemektedirler.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Millet'in olduğu; Türk Milletinin, egemenliğini, anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanacağı; egemenliğin kullanılmasının, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı ve hiçbir kimse veya organın kaynağını anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında, Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan kamu tüzel kişiliğine sahip Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kurulacağı; ikinci fıkrasında, Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu için Atatürk'ün vasiyetnamesinde belirtilen mali hakların kendilerine tahsis edileceği kurallarına yer verilmiştir.

Yüksek Kurum ve Kurumlar, Anayasada düzenlenmiş, Anayasal görevler verilmiş, kamu tüzel kişilikleri Anayasadan kaynaklanan özerk kurumlardır. Başbakanlıkla ilişkileri bağlılık ilişkisidir ve Başbakanlık teşkilatı içinde düzenlenmemişlerdir. Bağlı ve ilgili kuruluşların personel atamalarının kendi yetkili organları tarafından yapılması gerekeceği tüzel kişiliğe sahip olmalarının hukuksal bir sonucudur.

Nitekim, 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 37 nci maddesinin ikinci fıkrasında, Başbakanlık personelinin atanmasının 23.04.1981 tarihli ve 2451 sayılı Kanuna göre yapılacağı ve 2451 sayılı Kanunda belirtilmeyen görevlerden Başkanlıklara ortak kararla diğer görevlere Başbakanın onayı ile atama yapılacağı ile Başbakanın bu yetkisini gerekli gördüğü alt kademelere devredebileceği hüküm altına alınırken; ikinci fıkrasında, 'Başbakanlık bağlı ve ilgili kuruluşlarının kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümler saklıdır.' denilmiştir.

Devlet tüzel kişiliğinden ayrı tüzel kişilikleri bulunan Yüksek Kurul ile Kurumların, 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun eki cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurlarının atama işlemlerinin, Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yapılacak olması, yetki saptırmasıdır ve Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile 6 ncı ve 134 üncü maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 24 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki 'Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanları, müşterek kararla atanır.' Cümlesi, Anayasanın 134 üncü maddesine; (3) numaralı fıkrası ise Anayasanın 2 nci, 6 ncı ve 134 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

10) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 27 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasındaki, " Bakanlar Kurulunun teklifi ve " İbaresini ile (2) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 27 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün Bakanlar Kurulunun teklifi ve Cumhurbaşkanının onayıyla verileceği belirtilirken; (2) numaralı fıkrasında, Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilmesine

ilişkin usul ve esasların Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenleneceği kuralına yer verilmektedir.

Kurtuluş Savaşının lideri ve Cumhuriyetin kurucusu olan Atatürk, Anayasaya giren Atatürk Milliyetçiliği ve Atatürk ilke ve inkılâpları ilkeleriyle, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluş felsefesini belirleyen siyaset üstü bir kişiliktir. 'Yurtta barış, Dünyada barış' ilkesi bağlamında Adına verilecek 'Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün siyasete malzeme yapılmaması, ödül yoluyla hatırasının kirletilmemesi için kime verileceğinin siyasal bir organ tarafından değil, siyaset üstü bir kurul tarafından belirlenmesi gerekeceği her türlü tartışmanın dışındadır. Hatırası bunu hak etmektedir.

Bakanlar Kurulu siyasal bir organdır. Tercihleri de doğal olarak siyasal olacak ve dolayısıyla Bakanlar Kurulu, 'Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nü iç ve dış siyaseti siyasal tercihleri ve çıkarları doğrultusunda yönlendirmesinde bir araç olarak kullanacaktır. Bu durum, Bakanlar Kurulunun tercihlerinin dışında, siyaset alanının doğasından ve işleyişinden kaynaklanan olağan bir sonuçtur.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Millet'in olduğu; Türk Milletinin, egemenliğini, anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanacağı; egemenliğin kullanılmasının, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı ve hiçbir kimse veya organın kaynağını anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı belirtilmiş; 112 nci maddesinde de Bakanlar Kurulunun görev ve siyasi sorumluluklarına yer verilmiştir.

Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün Bakanlar Kurulunu teklifi üzerine verilmesi, Anayasanın 6 ncı ve 112 nci maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, Anayasanın 124 üncü maddesinde yönetmeliklerin, kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla çıkarılabileceği kuralına yer verilmiştir.

Kurtuluş Savaşının önderi ve Cumhuriyetin kurucusu Atatürk adına verilecek ödül ile ilgili esaslar, aday tespitine ve belirlenmesine ilişkin süreçler, aday tespitinde görev alacaklar ile bunların görevleri ve çalışma esasları belirlenmeden; başka bir anlatımla, Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilmesine ilişkin kurallar konulup çerçeve çizilmeden, 'Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.' ifadesi temelinde süreçle ilgili her şeyin yürütme organının takdirine bırakılması, yasama yetkisinin devrine yol açmaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 27 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, " Bakanlar Kurulunun teklifi ve " ibaresi, Anayasanın 6 ncı ve 112 nci maddelerine; (2) numaralı fıkrası ise, 7 nci maddesine aykırı olduğundan iptalleri gerekir.

11) 664 Sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 1 inci Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Yüksek Kurum ve Kurumların başkan yardımcıları ile anılan kurumların daire başkanları, özel kalem

müdürleri, şube müdürleri, Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, genel sekreter, merkez ve kurum sekreterleri ile bilim kurulları üyelerinin görevlerinin, 664 sayılı KHK'nin yayımı tarihinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona ereceği; Yüksek Kurum Başkan Yardımcısı ile Kurumların başkan yardımcılarının anılan görevlere atama yapılınca kadar görevlerine devam edecekleri;

(2) numaralı fıkrasında (1) numaralı fıkra belirtilenlerden, Yüksek Kurum Başkan Yardımcısı, bağlı kuruluşların başkan yardımcısı, Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, daire başkanları ve genel sekreter ile merkez ve kurum sekreterlerinin ekli (3) sayılı listede ihdas edilen Başkanlık Müşaviri kadrolarına; özel kalem müdürleri ile şube müdürlerinin ise aynı listede ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına hâlen bulundukları kadro dereceleriyle birlikte hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılacakları;

(3) numaralı fıkrasında, (1) ve (2) numaralı fıkralarda sayılanlardan 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesine göre Yüksek Kurum ve Kurumlarda görevlendirilenlerin, ilgili yükseköğretim kurumundaki görevlerine ilgili mevzuatı çerçevesinde geri dönecekleri;

(4) numaralı fıkrasında, 664 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Yönetim Kurulunun Cumhurbaşkanınca seçilen üyelerinin görevlerinin, 664 sayılı KHK'nin yayımı tarihinde sona ereceği; bu üyelerin, 664 sayılı KHK'nin ilgili hükümlerine göre Yönetim Kurulu üyeliklerine ilişkin seçimler yapılınca kadar görevlerine devam edecekleri;

(5) numaralı fıkrasında, Yönetim Kurulu üyelikleri ile Yüksek Danışma Kurulu üyeliklerine 664 sayılı KHK'nin ilgili hükümlerine göre yetkili makamlar tarafından yapılacak seçimlerin, 664 sayılı KHK'nin yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde yapılacağı;

(6) numaralı fıkrasında, Kurumların 664 sayılı KHK'nin yayımı tarihinde görevde bulunan aslî üyelerinin üyeliklerinin, 664 sayılı KHK'nin yayımı tarihinde sona ereceği; bunların 664 sayılı KHK hükümlerine göre aslî üyeliklere yeni seçimler yapılınca kadar görevlerine devam edecekleri;

hüküm altına alınmakta;

(7) numaralı fıkrasında ise, ikinci fıkra uyarınca görevlerinden alınarak Başkanlık Müşaviri ve Araştırmacı kadrolarına atanmış sayılanların mali haklarına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

664 sayılı KHK'nin iptali istenen geçici 1 inci maddesiyle, Bakanlar Kurulu Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile bağlı Kurumlarında çalışanları adeta kazımaktadır.

12 Eylül Cunta Yönetimi, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunu kapatarak Atatürk'ün vasiyetini çiğnemekle beraber; 2876 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesiyle, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunda çalışanların kazanılmış haklarını korumanın da ötesine geçerek, bunları memur kadrolarına alıp intibaklarının yapılmasını sağlamıştır. 12 Eylül Cuntasının bu örneği ortada iken; Bakanlar Kurulunun 664 sayılı KHK'nin geçici 1 inci maddesiyle, Yüksek Kurum ve Kurum çalışanlarını atamalarındaki ve seçilmelerindeki usulün aksine yasayla görevlerinden alarak kazanılmış haklarını gasp etmesinin savunulabilecek hiçbir haklı gerekçesi ve hukuksal dayanağı yoktur.

Yüksek Kurumun Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri ile genel sekreteri Yüksek Kurum ve Kurumların başkan yardımcıları, daire başkanları, özel kalem müdürleri, şube müdürleri, merkez ve kurum sekreterleri, söz konusu görevlere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde ve yasal koşulları taşıdıkları gerekçesiyle atanmışlardır.

Dahası, 30.06.2001 tarihli ve 24448 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine göre, Yüksek Kurum ve Kurumlarda daire başkanı ve şube müdürlüğü kadroları görevde yükselme sınavına tabiidir. Görevde yükselme sınavını kazanarak daire başkanı ve şube müdürü kadrolarına atananların, yasayla görevlerinden alınması, söz konusu kamu görevlilerinin hukuk güvenliklerinin ortadan kaldırılarak Devlet eliyle terörize edilmesidir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasakoyucu, yasaların yalnız Anayasaya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Evrensel hukuk ilkeleri ya da hukukun genel ilkeleri denildiğinde, hakkın kötüye kullanılmaması, iyi niyet, sözleşmeye bağlılık, ayrımcılık yapılmaması, ölçülülük, kazanılmış hakları saygı, haklı beklentilerin korunması, yasaların geriye yürümezliği, hukuk güvenliği, adalet, eşitlik, yasallık, belirlilik ve öngörülebilirlik gibi evrensel düzeyde kabul gören hukukun üstün kuralları anlaşılmaktadır.

Devlet memurluğu, statü hukuku esasına dayanan nesnel ve genel kuralların olduğu alandır. Yüksek Kurum ve Kurumlarda kariyer ve liyakat ilkeleri ile görevde yükselme sınavı sonuçlarına göre söz konusu kadrolara atananlar için söz konusu kadro görev unvanları kendileri açısından kazanılmış haktır.

Doğmuş hakkı tanımak kazanılmış hakka saygı göstermektir. Sadece iç hukukta değil, uluslararası hukukta da benimsenen 'kazanılmış hakların korunması', mevcut hukuksal durumun, benimsenmiş yapının, edinilmiş statünün geçerliliğini sürdürmesini zorunlu kılar. Kazanılmış bir hakkı ortadan kaldırmak, üstelik tek yanlı hukuki düzenlemelerle kaldırmak hukuka güveni yıkar. Hukuk Devletin en önemli unsuru olan hukuk güvenliği, hukuk düzeni yanında, bütün devlet faaliyetlerinin az çok öngörülebilir olmasını gerektirir. Hukuki güvenlik, sadece kişilerin devlet faaliyetlerine güvenini değil, aynı zamanda yürürlükteki mevzuata göre edinilmiş statünün süreceğine duyulan güveni de içerir. Halkın devlete olan güveninin korunması, ancak hukuk güvenliğinin sağlanmasıyla mümkündür.

Kazanılmış hak, yalnızca geçmişe ilişkin edinmeyi değil, geleceği de bu geçmişe bağlı olarak aynı durumda korumayı öngörür.

Hukuk devletin temel unsurları arasında 'kazanılmış haklara saygı' yer almaktadır. Bu nedenle Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca yapılacak tüm düzenlemelerin, memurların ve kamu görevlilerinin kazanılmış haklarını koruması gerekir. Hukukta kazanılmış hak, kamu kesiminde olsun, özel kesimde olsun güvenilirliğin kanıtı, uygunluğun ölçüsüdür. Olmadık bir nedenle çiğnenmesi, Anayasal düzeyde haklı bulunamaz.

Öte yandan iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine, 'hukuk güvenliği ilkesi' açısından da aykırılık oluşturmaktadır. Hukuk güvenliği ilkesi kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk güvenliği, herkesin bağlı olacağı hukuk kurallarını önceden bilmesini, tutum ve davranışlarını buna göre düzene sokabilmesini zorunlu kılar. Hukuk devletinde, hukuk normları öngörülebilir olmalı, bireyler tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmeli, devlet de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmalıdır. Hukuki istikrar bunu gerektirir. Anayasasında 'hukuk devleti' ilkesine yer vermiş ve buna değiştirilemezlik atfetmiş bir ülkede, Bakanlar Kurulunun günün birinde Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununu baştan aşağı değiştireceğini ve idari kadrolar ile Kurum üyeliklerinde siyasi bir kadrolaşmaya gitmek için tüm görevlileri yasayla görevden alacağını kişilerden öngörmeleri beklenemez. Beklenir ise, bu durum Anayasal siyasal sistemin hukuk devleti niteliğinin tartışmaya açılması anlamına gelir.

Özü ve niteliği itibariyle idari bir işlem olan ve idari işlemle yapılması gereken 'atama' işleminin, yasa gücünde kararname ile yapılmasıyla; bir yandan yürütmenin 'atama' ve 'görevden alma' yetkisine Anayasanın 8 inci maddesine aykırı bir şekilde yasama organı tarafından yetkisiz olarak el atılırken; diğer yandan kişilerin Anayasanın 125 inci maddesinde güvence altına alınan idari işleme karşı yetkili merciler nezdinde hak arama özgürlükleri, Anayasanın 36 ncı maddesine aykırı bir şekilde ellerinden alınmakta; ve ayrıca kişilerin hak arama özgürlüklerinin yasa gücünde kararname ile düzenlenmesi Anayasanın 91 inci maddesiyle de bağdaşmamaktadır.

Başka bir anlatımla 'atama', 'görevden alma', 'nakil', 'geçici görev' vb. idari işlemlerdir. Devlet memurlarının atanmalarındaki usule göre görevden alınmaları da kamu hukukunun temel ilkelerinden biridir. 2451 sayılı Bakanlıklarda ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki, 'Bunların nakilleri ve görevden alınmaları da aynı usule göre olur.' şeklindeki hüküm sadece 2451 sayılı Kanuna ekli (1) ve (2) sayılı Cetvelde sayılanları değil, ilkel olarak tüm kamu personeli kapsayan temel bir hükümdür.

664 sayılı KHK'de Denetleme Kuruluna yer verilmediği ve dolayısıyla Denetleme Kurulu başkan ve üyelerinin görevlerinden alınmasının zorunlu olduğu ileri sürülebilir. Ancak, 3046 sayılı Kanunda bağlı kuruluşlarda da Teftiş Kurulu kurulabileceği belirtilmiş ve 6223 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak çıkarılan tüm KHK'lerde değişik adlar altında Denetim ve Rehberlik Başkanlıkları kurulmuştur. Yasakoyucunun kendi eksikliğinin sorumluluğunu, kamu görevlilerinin üstlenmesi hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Yasakoyucunun, kamu yararından başka bir amaca, kişilerin Anayasal hak arama özgürlüklerini ortadan kaldırma amacına ulaşmak için, yürütmenin/idarenin yetkisinde olan idari atama ve görevden alma işlemini yasayla düzenlemesi ve kurulması gereken birimi, salt o birimde çalışanları görevden almak için kurmaması bir 'yetki saptırması'dır ve bu yetki saptırması amaç ögesi bakımından yasanın sakatlığına yol açarak, yasayı Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırı hale getirir.

Görevden almanın ve atamanın yasa gücünde kararnameyle yapılması, kişilerin Anayasanın 36 ncı maddesinde güvence altına alınan yetkili yargı mercilerinde davacı olarak hak arama özgürlüklerini kullanmalarını engellediğinden iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 36 ncı maddesine aykırıdır. Anayasanın 36 ncı maddesindeki hak arama özgürlüğünün yasa gücünde kararname ile engellenmesi ise, Anayasanın 91 inci maddesindeki yasak alana girdiğinden düzenleme Anayasanın 91 inci maddesine de aykırıdır.

Anayasanın dördüncü bölümünün siyasi haklar ve ödevler kapsamındaki 70 inci maddesinde düzenlenen kamu hizmetine girme hakkı, söz konusu hizmete girenlerin görevlerinde kalma hakkına da güvence oluşturmakta ve siyasi haklar ve ödevler, Anayasanın 91 inci maddesine göre kanun hükmünde kararname ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde bulunmaktadır.

Kişilerin statü hukukuna göre elde ettikleri kadro görev unvanlarının ve seçimle geldikleri Kurul üyesi statülerinin yasayla ellerinden alınması ve görevlerini mesleki statülerinde ve mesleki unvanlarıyla sürdürmelerinin engellenmesi, Anayasanın 70 inci maddesine aykırı olmanın yanında bunun kanun hükmünde kararname ile yapılması, ayrıca 91 inci maddesindeki kuralla da bağdaşmamaktadır.

Öte yandan geçici 1 inci maddenin (7) numaralı fıkrasında, 'Başkanlık Müşaviri' ve 'Araştırmacı' unvanlı görevlere atananların mali hakları korunuyor gibi bir izlenim yaratılmıştır. Ancak, söz konusu fıkra, 'toplam net tutarının' ibaresinden sonra parantez içinde '(bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır)' ifadesine yer verilerek, Yüksek Kurum ve Kurumların başkan yardımcılarını ile anılan kurumların daire başkanları, özel kalem müdürleri, şube müdürleri, Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, genel sekreter, merkez ve kurum sekreterlerinin aylık net hak edişleri sabitlenmiştir. Bu durumda örneğin Başkan Yardımcısının en son aldığı net maaşı 100 TL ve Başkanlık Müşavirinin maaşı ise 90 TL ise aradaki 10 TL içinde bulunan ayda tazminat olarak ödenerek maaşı yine 100 TL olacak; örneğin yıllık %11 oranındaki enflasyonun maaşlara yansıtılmasından dolayı bir sonraki ay Başkan Yardımcısı maaşı 111 TL, Başkanlık Müşaviri maaşı da 100 TL olduğunda ise, net maaş sabitlendiğinden dolayı, Başkan Yardımcısı iken Yasayla Başkanlık Müşaviri görevlerine atanan kişilere herhangi bir ödemede bulunulmayacak, kişilerin maaşı nominal olarak yine 100 TL olurken; reel olarak 90 TL'ye gerileyecektir. Dolayısıyla kazanılmış statü kaybının yanında kazanılmış mali hak kaybı da söz konusu olduğundan iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bu açıdan da bağdaşmamaktadır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesi, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 36 ncı, 70 inci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

III- YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

1) 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılarak yürürlükten kaldırılan 2876 sayılı Kanunun, bakanlık teşkilat kanunu olmadığı gibi, 664 sayılı KHK ile 2876 sayılı Kanunda yapılan değişiklik ve yeni düzenlemelerin de 'kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine', 'yeni bakanlık kurulmasına', 'var olan bakanlıkların birleştirilmesine', 'bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesine' ilişkin olmaması gerçeği karşısında; 664 sayılı KHK ile yapılan düzenlemelerin, Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararına göre de, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmadığı açıktır. Öte yandan, 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenlemelerin, Yetki Yasasının amaç ve ilkeleriyle bağdaşmaması yanında Anayasanın öngördüğü 'ivedilik', 'zorunluluk' ve 'önemlilik' şartlarını taşıyamaması nedenleriyle, 664 sayılı KHK'nin tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekindeki Cetvel ve Listelerin yürürlüğünün durdurularak tüm

yurttaşların ileride telafisi mümkün olmayan zarar ve ziyanlardan korunması gerekeceği değerlendirilmektedir.

2) Bakanlar Kurulunun, Anayasanın 135 inci maddesindeki amacı, 664 sayılı KHK'nin 'Amaç ve kapsam' başlıklı 1 inci maddesine aynen alarak; amacı Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak' olan Kuruma, üniversitelerin Tarih Bölümleri ile Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde zaten daha da kapsamlı bir şekilde yapılan, 'bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşerî bilimler bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak,' ile sınırlı bir görev vermesi ve böylece amaç ile görevler arasındaki tutarlılığı ortadan kaldırıp, amaçla görevler arasındaki doğrusal ve birebir ilişkiyi koparması; bir yandan, verilen görevler yoluyla amacın gerçekleşmemesini hukuksal olarak güvence altına almayı; diğer yandan da, çalıştığı disipline özgün veya sıradan hiçbir kuramsal katkıda bulunamayanları Yüksek Kurum üyeliklerine atamaya zemin oluşturarak, Atatürkçülük, Atatürk Milliyetçiliği ve Atatürk ilke ve inkılâplarını, sulandırıp içini boşaltmayı amaçladığından, amacın gerçekleşmesi Türkiye Cumhuriyetinin geleceğine ileride telafisi olmayan zararlar verecektir.

3) Yüksek Danışma Kurulunda yer alacak bakanların, 'Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar,' ifadesiyle, Başbakan tarafından belirlenecek bakan sayısının ve bakanların kimler olduğunun bütünüyle idareye bırakılması, hukuki belirsizlik yarattığı ve söz konusu ifade " Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve " ibaresi ile birlikte değerlendirildiğinde ise Yüksek Kurumun siyasallaşmasına yol açacağı için, Yüksek Kurum ve Kurulların görevlerini amacın gerektirdiği şekilde bağımsız yapmasını engelleyerek Devlet ve Millet açısından ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlara neden olacaktır.

4) Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına, üniversitelerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkez (ATAMER)'lerinin çok daha gerisinde kalan görevler verilerek Anayasal amacın gerçekleşmemesinin güvence altına alınması, Anayasal amaçtan beklenen yararların gerçekleşmemesi yoluyla ülkemizin geleceğinde ciddi zarar ve ziyanlara yol açacaktır.

5) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı ile Yüksek Kurulun kuruluşuna dahil Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığına, Başbakan veya ilgili Bakan tarafından görev verilecek olması, söz konusu Yüksek Kurum ve Kurumların tüzel kişiliğe sahip olmaktan kaynaklanan bağımsızlığıyla bağdaşmayan ve onları siyasallaştırmayı amaçlayan düzenlemelerdir. Yüksek Kurum ve Kurumlar üzerinden Atatürkçülük, Atatürk Milliyetçiliği, Atatürk ilke ve inkılâpları gibi Anayasal kavramların siyasallaştırılması, ortak Anayasal değerlerin sorgulanması yoluyla ülkemizin geleceği üzerinde ciddi belirsizliklere neden olacaktır.

6) Yasayla düzenlenmesi gereken, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı bilim kurullarının oluşumu, üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usul ve esasları ile bilim kurullarına ilişkin diğer hususların ve ayrıca, kurumların asli, şeref ve haberleşme üyelikleri için gereken nitelikler, yapılacak seçim ve görevlendirmelerin usulü, üyeliklerin sayısı ve görev süresi, üyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelikle ilgili diğer hususların, yönetmelikle idare tarafından düzenlenecek olması, yasama yetkisinin devrini doğurmakta ve söz konusu Kurumlardan beklenen Anayasal amacın gerçekleşmesini riske sokmaktadır. Anayasal amacın gerçekleşmemesi, ülkemiz açısından ciddi zarar ve ziyanlarla sonuçlanacaktır.

7) Alanın uzmanı akademisyenlerden oluşacak bir kurul tarafından yerine getirilmesi gereken, araştırma faaliyetlerine ilişkin önerilerin değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi ve yararlı olacağı düşünülenlerin belirlenmesi görevlerinin, yönetsel görevlermiş gibi idari hiyerarşi içinde gördürülmesinin öngörülmesi, söz konusu süreci her türlü müdahaleye açık hale getirmekte ve böylece idarenin istediği önerilere onay verilmesini, istemediklerinin ise dışta kalmasını güvence altına almayı amaçlamaktadır. Bakanlar Kurulunun yetki saptırmasına giderek, kamu yararına aykırı düzenleme yapması, Yüksek Kurumun Anayasal amaçlarının gerçekleşmesini sıkıntıya sokarak ülkemizin geleceği açısından ciddi zarar ve ziyanların doğmasına yol açacaktır.

8) Yüksek Kurum ve Kurumların, görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş bulunan konularda yapacakları idari düzenlemelerin Başbakan veya ilgili Bakanın onayıyla yürürlüğe konulacak olması, Yüksek Kurum ve Kurumların Anayasayla kazandıkları tüzelkişilikleriyle bağdaşmamakta ve görevlerini bağımsız yapmalarıyla örtüşmemektedir. Görevlerin bağımsız yapılmasının engellenerek Anayasal amaçlara ulaşılmasının sekteye uğratılması, ülkemizin geleceğinde ciddi zarar ve ziyanlara neden olacaktır.

9) Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanlarının, müşterek kararla diğerlerinin ise Başbakan veya ilgili Bakan tarafından atanacak olması, Yüksek Kurum ile Kurumların Anayasadan kaynaklanan tüzel kişilikleri ile bağdaşmamakta ve Yüksek Kurum ve Kurumlarda siyasal kadrolaşma yoluyla Anayasal amaçların gerçekleşmemesini sağlamayı amaçlamaktadır. Anayasal amaçların gerçekleşmemesi, Devletimiz ve Milletimizin geleceğinde ciddi zarar ve ziyanlara yol açacaktır.

10) Kurtuluş Savaşının lideri ve Cumhuriyetin kurucusu olan Atatürk, Anayasaya giren Atatürk Milliyetçiliği ve Atatürk ilke ve inkılâpları ilkeleriyle, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluş felsefesini belirleyen siyaset üstü bir kişiliktir. 'Yurtta barış, Dünyada barış' ilkesi bağlamında Adına verilecek 'Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün siyasete malzeme yapılmaması, ödül yoluyla hatırasının kirletilmemesi için kime verileceğinin siyasal bir organ tarafından değil, siyaset üstü bir kurul tarafından belirlenmesi gerekeceği her türlü tartışmanın dışındadır. Bakanlar Kurulu ise siyasal bir organdır. 'Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün kime verileceğinin siyasal bir organ tarafından belirlenmesi, Atatürk'ün hatırasına zarar verebilecek bir durumdur.

11) Yüksek Kurumun Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri ile genel sekreteri, Yüksek Kurum ve Kurumların başkan yardımcıları, daire başkanları, özel kalem müdürleri, şube müdürleri, merkez ve kurum sekreterlerinin görevlerinden yasayla alınarak ilgisine göre 'Başkanlık Müşaviri' ve 'Araştırmacı' görevlerine atanması, Kurum üyelerinin seçimle geldikleri görevlerine yasayla son verilmesi ve geçici görevlilerin yasayla görev yerlerine dönmelerinin sağlanması ve böylece kişilerin kazanılmış haklarının ellerinden alınması, söz konusu kamu görevlilerinin zarar ve ziyanlarına sebep olmuştur.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti olmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

02.11.2011 tarihli ve 28103 (1. Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 11.10.2011 tarihli ve 664 sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin;

I) İptal davasıyla ilgili ilk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Kanunun 59 uncu ve 60 ıncı maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın reddine,

II) 1) Tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekindeki Cetvel ve Listeler, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 nci maddelerine;

2) 3 üncü maddesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 134 üncü maddelerine;

3) 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki " Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar, " ibaresi, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 104 üncü ve 134 üncü maddelerine; 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, " Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve " ibaresi ise Anayasanın 104 üncü ve 134 üncü maddelerine;

4) 9 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 134 üncü maddelerine;

5) 7 nci maddesinin (3) numaralı fıkrasının (ğ) bendindeki, 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 10 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasının (o) bendindeki, 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 11 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (k) bendindeki 'Başbakan veya ilgili Bakan ve ', 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan 'Başbakan veya ilgili Bakan ve " ibareleri, Anayasanın 6 ncı, 11 inci ve 134 üncü maddelerine;

6) 13 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası ile 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi, Anayasanın 7 nci, 123 üncü, 128 inci ve 134 üncü maddelerine;

7) 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan " değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin " ifadeleri, Anayasanın 2 nci maddesine;

8) 22 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 7 nci, 124 üncü ve 134 üncü maddelerine;

9) 24 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki 'Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanları, müşterek kararla atanır.' cümlesi, Anayasanın 134 üncü maddesine; (3) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci, 6 ncı ve 134 üncü maddelerine;

10) 27 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, " Bakanlar Kurulunun teklifi ve " ibaresi, Anayasanın 6 ncı ve 112 nci maddelerine; (2) numaralı fıkrası, 7 nci maddesine;

Esas Sayısı : 2011/141

Karar Sayısı : 2013/10

11) Geçici 1 inci maddesi, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 36 ncı, 70 inci ve 91 inci maddelerine;

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."